

BULLETIN FÖR SVENSKA
STRÅKLÄRARFÖRBUNDET
NR 3 HÖSTEN 2003

esta

Newsletter

Ny kinesisk fiolfilm
Svenska Stråkläraryrket 30 år
Astons pannkakslåt

Ordföranden har ordet

Så har ännu ett nytt läsår startat. Jag hoppas att ni alla har haft en härlig och avkopplande sommar som har givit er möjlighet att ladda batterierna riktigt ordentligt. Min sommar har varit underbar med mycket umgänge med familj och vänner och en hel del tid rensades och grävandes i trädgården. (Dessvärre blev det inget av nyårsloftet att också rensa bland papper och noter, men nyårsloften är ju till för att brytas ...) Sol och bad har det också blivit naturligtvis, liksom ett par kortare fiolläger. Nu känns det skönt att åter komma igång med vardagen. Det är roligt att träffa alla elever och kollegor igen och det ska bli kul att ta itu med höstens alla uppgifter.

För min egen del blir det en extra spännande termin då jag kommer att vikariera på Musikhögskolan Ingesund. Jag ser spant fram emot att få lära känna nya intressanta människor och med dem få diskutera metodik, teknik och pedagogik i massor. Jag känner på mig, och det är nästan det roligaste, att jag säkert kommer att lära mig lika mycket som studenterna!

Lära nytt kan också ni göra i höst. Till exempel på utbytarhelgen i Jönköping den 11–12 oktober för er som är Suzukilärare. Det finns fortfarande några platser kvar! Denna helg ordnas av Svenska Stråkläraryrket tillsammans med Musikskolan i Jönköping till självkostnadspris, vilket innebär att ni endast betalar för mat och övernattningskostnader. Vilken arbetsgivare säger inte ja till lite gratis fortbildning? Och kan ni själva säga nej till fin gemenskap med härliga kollegor?

Men det absolut trevligaste sättet att umgås i höstruset är naturligtvis på musikhögskolan i Göteborg den 27–29 oktober. Då firar vi 30 år med Svenska Stråkläraryrket – läs gärna artiklarna om vår historia i det här numret! – och då är det efter ett års uppehåll äntligen dags för Stråkpädagogdagarna som nu byter namn till Stråkdagarna. Ni är alla varmt välkomna att stifta bekantskap med bland andra den numera världsberömda Kungsbackatrion och amerikanen Edgar Gabriel och hans fantastiska improvisationsmaterial *String Groove*, som presenterades i tidningen tidigare i år och som jag också recenserar i det här numret. Som alltid känns det som årets dagar kommer att bli de bästa någonsin! För säkerhets skull har vi med information om dagarna och en anmälningsblankett även i det här numret, om någon skulle ha missat det som kom före sommaren – du kan förstås också beställa en särskild broschyr om du vill.

Lika välkomna är ni att delta i SSF:s höstmöte som infaller under dagarna. Jag ser fram emot att träffa er där!

Med de allra bästa hälsningar,

Eva Bogren

Eva.Bogren@musik.gu.se

European String Teachers Association

Centralt sekretariat:

Solange Eggermont (tillfällig sekreterare)

Musikschule Konservatorium Bern

Kramgasse 36

CH-3011 Bern, Schweiz

Telefon: +41 31 32 65 378, Fax: +41 31 31 22 053

E-post: seggermont@compuserve.com

President: Igor Ozim (D)

Vice president: Elspeth Illiff (GB)

Kassör: Käthi Gohl (CH)

Övriga ledamöter: Aino Riikjärvi (EST), Kjell-Åke Hamrén (SE)

Omslaget: bild ur filmen *Tillsammans med dig* Tang Yun, Liu Peiqi och fiol.

Foto: Kim Hyungkoo/Triangelfilm

ESTA Newsletter

(Bulletin för Svenska Stråkläraryrket)

är en publikation utgiven för Svenska Stråkläraryrket

Ansvarig utgivare: Eva Bogren

Redaktör: Anna Braw

Artiklar, inlägg, recensioner etc är välkomna och skickas till estanews@musician.org eller

ESTA Newsletter/Anna Braw

Änggatan 7, 2 tr

702 24 Örebro

019-20 84 22 (a), 36 04 05 (b)

Copyright för artiklar och inlägg: SSF och enskilda författare. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material. Innehållet i publikationen ger ej uttryck för centrala ESTA:s åsikter i skilda frågor. Eftertryck tillåtet endast efter tillstånd och med angiven källa.

Medlemskap i SSF kostar 250 kr/år för aktiva och stödjande medlemmar (200 kr om betalning erläggs före 1/5), 100 kr för studenter och pensionärer (75 kr före 1/5). Pg 88 69 57-0

OBS! Glöm inte att ange namn och adress tydligt samt att meddela eventuella adressändringar!

Annonspriser tills vidare:

Helt uppslag 3000 kr

Hel sida 1800 kr

Halv sida 900 kr

Mindre 600 kr

För beställning, kontakta redaktören.

Manusstopp för nr 4 2003: 15 oktober

Svenska Stråkläraryrket

c/o Kungliga Musikaliska Akademien

Blasieholmstorg 8

111 48 Stockholm

Pg 88 69 57-0

Hedersledamöter: Harald Thedéen, Iris

Rydman, Anders Sparf

Styrelse:

Ordförande: Eva Bogren

Vice ordförande: Lisbeth Vecchi

Sekreterare: Anna Braw

Vice sekreterare: Päivikki Wirkkala-Malmqvist

Kassör: Johan Falk

Övriga ledamöter: Ingemar Edström,

Siw Burman, Thorleif Thedéen

Suppleanter, tillika kretsombud: Andrine

Bendixen-Mangs, Yvonne Bergström, Lars

Jöneteg, Frank Lind, Stefan Valdemarsson,

Bengt-Eric Norlén

Tillsammans med fiolen

Kritikerrosad kinesisk film landar i Sverige

Hur mycket är en lysande musikerkarriär värd? Kan man någonsin vara alldeles säker på sin talang och på att lyckan väntar runt hörnet? En talangfull violinist och hans optimistiske pappa är huvudpersonerna i en ny film av Chen Kaige, regissören som gjorde *Farväl min konkubin*. Han har själv spelat fiol och gör rollen som fiolprofessor i *Tillsammans med dig*.

Kinesisk film slår västvärlden med häpnad – tänk bara på *Crouching Tiger, Hidden Dragon* för ett par år sedan.

Och unga kinesiska violinister verkar faktiskt växa på träd – det är bara att läsa elevförteckningarna på berömda musik-konservatorier världen över, så ser man att det är fler än Suzukis landsmän som spelar.

Chen Kaige, regissör till bl a *Farväl min konkubin*, började själva ta fiollektioner som åttaåring. Hans föräldrar var akademiker och hoppades kanske att han skulle lyfta familjen ytterligare ett snäpp på stegen genom att bli en framstående musiker. Men idrotten lockade, och så kom kulturrevolutionen.

Efter att ha tvingats förneka sin pappa offentligt – han var ju inte revolutionär nog – flydde Chen Kaige hem till en kamrat som han visste hade gömt några skivor med klassisk musik (de skulle ju annars förstöras).

– Jag måste få höra något, nu, genast, sa Chen Kaige och stängde in sig tillsammans med sin kompis, som satte igång skivspelaren och grät tillsammans med honom över det svek som pappan absolut inte hade förtjänat.

Inte konstigt att Chen Kaige har ett personligt förhållande till fiolmusik. Inte konstigt att han som etablerad regissör sätter allt på spel för att få visa hur livet kan te sig för en ung musiker med stora drömmar.

Idén till filmen *Tillsammans med dig* fick han när han såg ett TV-program om en pojke som kommit från landsorten till Peking för att få studera och kanske bli en stor violinist – åtminstone hoppades hans pappa det, där han satt på gatan

utanför fönstret och beundrade sin sons övningsflit.

– Det var pappans och pojkens relation och deras gemensamma satsning – de hade ju helt lämnat sitt gamla liv för den här drömmen – som fascinerade mig, säger Chen Kaige i en intervju som publicerats på filmens amerikanska hemsida.

I filmen, som han själv skrivit manus till, kommer Xiaochun och hans far till huvudstaden för en fioltävlings skull. När fadern får reda på att pojken egentligen var vinnaren, men att juryn tagit hänsyn till annat än musikalitet, bestämmer han sig för att stanna. Han son ska bli en stor musiker – OCH framgångsrik och rik!

Kinas utveckling speglas i de båda lärare som Xiaochun möter: först den oborstade, passionerade, bohemiske dis-sidenten, som lever i misär för sin musik och sina katter, och sedan den polerade, klart västinfluerade professorn (Chen Kaige själv), fångad av framgångsdrömmar. Vem är egentligen den som kan lära Xiaochun att spela den musik han har inom sig? Och vad är hans egen dröm, till skillnad från pappans?

Massor av fiolmusik – bland annat Tjajkovskijs violinkonsert och Bruchs *Skotsk Fantasi* – bygger berättelsen, som kan ge även svenska stråkare inspiration och tankestoff. Vad skulle vi själva vara beredda att satsa? Vilken väg är den rätta?

Och alla ni som undrar: för en gångs skull spelas violinisten av en violinist! Tang Yun och regissören träffades på just en fioltävling, och den violinist som spelat in soundtracket dyker också upp i en roll i filmen.

Fakta/

Tillsammans med dig

Manus och regi: Chen Kaige

I rollerna: Tang Yun, Liu Peiqi, Chen Hong, Wang Zhiwen, Chen Kaige m fl

Musik: Tjajkovskijs violinkonsert, Bruchs *Skotsk fantasi*, musik av Paganini, Monti, Chopin m fl samt kinesisk folkmusik och specialskriven musik

Svensk distribution: Triangelfilm

Speltid: 1 tim 56 min

Åldersgräns: från 7 år

Läs mer: www.triangelfilm.se, www.togethervideo.com

Far (Liu Peiqi), son (Tang Yun) och fiol på cykel i filmen *Tillsammans med dig*
Foto: Kim Hyungkoo/Triangelfilm

Rättare sagt

Några saker kan ha förvirrat den som läste förra numret av ESTA Newsletter: Gil Selingers skiva går att få tag på via www.gilselinger.com, Eres Edition som gjort boken *Viola Voilå* har nätadressen www.eres-musik.de och rubriken på Ingemar Edströms artikel, på ett obegripligt sätt försvunnen, skulle ha varit "Samtal och inspiration i Piteå: Hur får vi elever?".

Årets solist

Junior-SM i solistiskt spel skulle man kunna kalla den tävling som hölls under RUM-festivalen i Örebro i maj. Vann gjorde en accordeonist, men silvermedaljen knep violinisten Andrej Power från musikskolan Lilla Akademien i Stockholm. Gratias, Andrej!

Digital kvartett

Noter att ladda hem till stråkkvartettens olika spelningar erbjuder Cacophonix, ett internetbaserat notförlag som specialiserat sig på kvartettmusik utanför Mozart-Haydn-Beethoven-fåran. Här finns klassiska pärlor, tango, filmmusik och gamla slagdängor att skriva ut direkt: www.cacophonix.com (man betalar med kreditkort). Jeremy Nurse hälsar SSF:s medlemmar välkomna till sidan.

Glöm inte utbytarhelgen

Det finns fortfarande möjlighet att anmäla sig till utbytarhelgen för Suzukilärare i Jönköping den 11–12 oktober. Missa inte detta tillfälle att träffa kollegor, dela med dig av det du har och få med dig mångdubbelt mer tillbaka hem! Upplysningar ges av Ann-Loui Nilzén, 036-18 41 92, och av Eva Bogren, 0302-312 21. Båda två kommer att medverka under helgen och dela med sig av sina bästa tips!

Planering för ESTA-kongress i Holland 2004:**Bas, barockdans och multikultur**

Första inbjudan till nästa års ESTA-kongress i Rotterdam har kommit. Hur vore det att börja höstterminen med en snabbkurs i barockdans eller med intressanta diskussioner om hur den multikulturella musikskolan kan se ut?

Måndagen den 16 augusti 2004 börjar ESTA-kongressen i Holland, vår 32:a europeiska stråklärarkongress. Den första officiella inbjudan har landat i våra brevlådor med EST, det europeiska stråklärarmagasinet, och det är bara att konstatera att om vi lyckas klämma in hälften av allt som Roeland Roberts och hans medarbetare lockar med på en vecka, då kan vi vara nöjda!

Spela och lyssna

Kongressen hålls i konsert- och kongresscentret De Doelen i storstaden Rotterdam. Som vanligt har alla medlemsförbunden möjlighet att föreslå programinslag (se notis på nästa sida!), och dessutom snickrar världsländet ihop ett program med det bästa inhemska. Just för holländarnas del innebär det mycket holländsk musik, som kongressdeltagarna kommer att få provsmaka genom ensemblespel ("Ta med instrument!" uppmanar Roeland Roberts) och genom att lyssna till ungdomsorkestrar som arbetar med musik som skrivits direkt för dem.

Flera orkestrar och ensembler kommer att ge konserter under kongressen – kvällskonserterna i det centralt belägna centret kommer även att vara öppna för allmänheten – och inför kongressen har en ny kontrabaskonsert beställts så att den kan uruppföras för kongressdeltagarna och förhoppningsvis spridas över Europa. Bland de medverkande i konserterna finns både barn och ungdomar under ledning av holländska ESTA-medlemmar och professionella ensembler.

Apropå fiolfilmen som kommit till Sverige:**Gå på bio med dina elever!**

Att gå på bio med eleverna – kan det bli något bra? Åtminstone är det värt ett försök! *Tillsammans med dig* distribueras av Triangelfilm, och på många ställen i Sverige kommer den att visas på alternativa biografier och av filmföreningar. Ring upp närmaste Triangelfilmbio (den kan heta Bio Kontrast, till exempel) och fråga om de tänkt visa filmen. När en norsk manskörsfilm visades i Sverige häromåret bjöds körer in som "förband" till filmen på en del ställen, och som tack för ett par sånger innan filmen sattes igång fick kör-

Musikskolan i samhället

I Holland, med sitt centrala läge i Europa, är arbetsmetoder för den musikskola som verkar i ett samhälle med många olika folkgrupper ett ständigt aktuellt ämne. Här får vi gäster tillfälle att ta del av tankar om och strategier för den multikulturella musikskolan.

Specialintressen finns det naturligtvis också plats för: kontrabasen ägnas extra uppmärksamhet inte bara genom det nyskrivna verket utan också genom workshop och en speciell lunchkonsert, och eftersom många av oss inte kan åka till Holland utan stora förväntningar på barockmusik blir det både föredrag/"demonstration" och workshop i spel och dans.

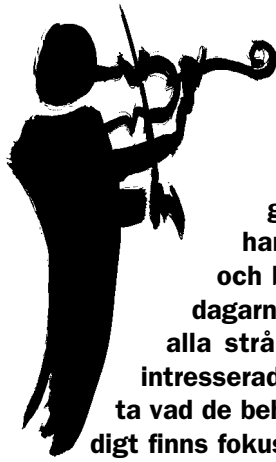
Att lära eleven att öva är ett ämne som vi funderat över här i ESTA Newsletter, och alla vi som tycker att det är spännande kan se fram emot ett särskilt seminarium som beskrivs som "a method for students to learn how to study".

Centralt

Att ta sig till Rotterdam är inte svårt, och att ta sig runt i staden ska inte heller vara svårt, även om man inte talar någon holländska alls, lovar arrangörerna. Liksom Stockholm har Rotterdam haft sitt år som kulturhuvudstad i Europa ganska nyligen. De Doelen-centret ligger 10 minuter från centralstationen, i en stadsdel där det finns många restauranger och caféer. Kring museiparken och runtom i staden, som byggdes upp nästan på nytt efter andra världskriget, finns mycket arkitektur och många museer att titta på och i. Om man nu hinner – för programmet verkar kunna bli fullt!

Vi lovar att hålla kontakten med våra holländska kolleger och ser fram emot att kunna berätta mer om kongressen framöver.

medlemmarna stanna och se den allihop. Fråga om bion är intresserad av något sådant – lättast med en grupp som får plats på rad och utan en massa notställ förstas! Eller gör biobesöket till en aktivitet tillsammans med föräldraföreningen. Kinesisk film är visserligen ganska olik det amerikainfluerade som de flesta av oss är vana vid, men huvudpersonen i *Tillsammans med dig* är i elevernas ålder, och det kan bli många intressanta samtal om vad musik är och vad den kan betyda. Se gärna filmen själv först!

Stråkdagarna 2003: Välkomna, alla!

Stråkpedagogdagarna har bytt namn och blivit Stråkdagarna. Här ska alla stråkmusikintresserade kunna hitta vad de behöver! Samtidigt finns fokus på det pedagogiska kvar – för det som är bra för eleven är ofta

bra för oss som musikanter också.

När Stråkpedagogdagarna uteblev förra året – ESTA-kongressen i Danmark ägde nämligen rum i oktober – var det många medlemmar som hörde av sig och undrade om de hade missat informationen. Skulle det verkligen inte bli något i Göteborg?

Desto större är förväntningarna antagligen i år, och arbetsgruppen med Andrine Bendixen Mangs i spetsen säger sig också kunna bjuda på ett ovanligt spännande program. Huvudinstruktörer är Kungsbacka pianotrio med SSF-medlemmen Malin Broman (violin) och hennes kolleger Jesper Svedberg (cello) och Simon Crawford Phillips (piano) samt den

amerikanske violinisten Edgar Gabriel (bilden), vars *String Groove* bildar utgångspunkt för nya upplevelser i improvisationskonstens land för oss stråkmusiker. I seminarier medverkar även Vigo Freij, Petra Hellqvist, Anna-Maria Koziomtzi, Bertil Pohl, Jonas Simonsson, Johan Stern, Birgitta Strömberg och Helena Wattström. Extra glada nyheter för alla som arbetar med instrumentalundervisning i klass: Evabritt Gratte kommer med sina nya material *Fiolmagasinet* och *Samspelemagasinet*! Under dagarna blir det dessutom instrument- och notutställning i Artisten, Göteborgs musikhögskola, där vi håller till. Många tillfällen att hitta inspiration för det nya läsarets arbete, alltså! Och inte minst viktigt: alla kolleger som samlas på ett och samma ställe – att vi får möta varandra är fortbildning, redan det.

Fotnot: Behöver du en broschyr, eller har du några frågor? Kontakta Ylva Lundberg, tel. 031-52 97 01, eller Andrine Bendixen Mangs, andrine.bendixen.mangs@telia.com, tel. 031-795 34 12. Se också s 30 och 31!

SM i ensemblespel succé

Den 17 maj gick årets upplaga av RUM:s ensemblespeltävlingar av stapeln. Årets tävlingar genomfördes i samband med att RUM firade sitt 25-årsjubileum med en festival i Örebro. Ensembletävlingarna har två klasser, en för ensembler med 3–5 musiker och en för dem med 6–12. Medlemmarna i ensemblerna får vara högst 20 år. Vilka kombinationer som helst av instrument är välkomna så länge de är akustiska.

Inför årets tävlingar var intresset rekordstort med 14 anmälningar till den lilla klassen och 12 till den stora. Väl framme vid tävlingsdagen kom det 12 mindre ensembler och 9 stora.

Blandningen av instrument var stor och mycket spännande med allt från stråkkvartett till marimbaensemble.

I den stora klassen har stråkensembler (Scandinavian Strings och Coll' Arco) dominerat de tre senaste åren med segrar, så det var med stor spänning vi såg fram emot att se om det fanns någon som kunde konkurrera i år.

I ensemblespeltävlingarna bedöms inte den enskilda tekniska nivån på deltagarna utan

istället förmågan att samspela och uppträda som grupp.

När så småningom alla gjort sina framträdanden visade det sig att blockflöjtsensemblen Il Flauto Dolce från Stockholm gjort störst intryck på juryn i den stora klassen och brassensemblen Cassiopeia från Stockholm i lilla klassen.

Tävlingarna är numera så väl etablerade att de har SM-status, det vill säga att ovan nämnda ensembler är svenska mästare i respektive klass.

RUM, Riksförbundet Unga Musikanter, firar som sagt 25-årsjubileum i år, och i höst anordnas en stråkorkestertävling i Stockholm den 15 november i samband med själva födelsedagen. Stråkorkestertävlingar har RUM anordnat i drygt 10 år och intresset har vissa år varit stort med som mest 9 tävlande orkestrar. Några år har tävlingen fått ställas in. I år räknar vi med en stor och spännande tävling på musikhögskolan i Stockholm.

*Göran Lindskog
ansvarig för RUM:s ensemblespeltävlingar,
violalärare i Säfte och
medlem i Svenska Stråkläraryrket*

Universal-E

Strängtillverkaren Pirastro fortsätter med sina vetenskapliga landvinningar: nu finns en e-sträng som ska passa till alla andra fiolsträngsatser. Den kallas förstas Universal och finns i olika utföranden. Mer information: www.pirastro.com

Stråkkvartettävling

I mitten av oktober nästa år är det dags för stråkkvartettävling på Musikzentrum Frits Philips i Eindhoven i Holland. Den kallas Tromp Muziek Biënnale, och i juryn finns bland annat Henk Guittart från Schönbergkvartetten. Tävligen är öppen för unga stråkkvartetter från hela världen. För mer information, kontakta projektledare Katharina Schrijner, Tromp @philipshall.nl, tel +31 (0)40 26 55 666, fax +31 (0)40 26 55 601.

Kjell-Åke i styrelse

Den internationella musikförläggarföreningen, ICMP (International Confederation of Music Publishers), hade möte i mitten av juni. Därvid valdes bland andra Kjell-Åke Hamrén in i styrelsen för föreningen.

(Källa: Notisen)

Vad bjuder vi på?

Som vanligt har vi möjlighet att föreslå ett svenskt inslag till den ESTA-kongress som planeras – nu för år 2004. Har du några förslag? Ta i så fall kontakt med vår ordförande Eva Bogren, eva.bogren@musik.gu.se, 0302-31221, eller vår sekreterare Anna Braw, estanews@musician.org, 073-998 23 27. I Paris medverkade Kjell-Åke Hamrén i Jaap Schröders barockseminarium och Eva Bogren och Scandinavian Strings bjöd på seminarium och konsert. Vad kan vi bjuda Rotterdam på? Är det du eller kollegan som har något att presentera?

ESTA-kongressen i Paris 2003:

När musiken får tala blir

Fantastiska konserter, men varför vågar vi inte sticka

Ganska snart efter den intensiva herrgårdskongressen på Hindsgavl i Danmark var det dags för ESTA-möte igen – denna gång i storstaden Paris. Några svenskar lyckades ta sig iväg under påskveckan. Kjell-Åke Hamrén lät sig ryckas med av en stråkkvartett som han aldrig hört talas om tidigare, och Evabritt Gratte lockades till funderingar om presentationsteknik och om vad som egentligen gör ett riktigt bra föredrag.

*Traditionstyngt sällskap för besökande stråkmusiker i Paris: vid l'Opera spelas det fiddla sedan många år.
Foto: Anna Braw*

Reflektioner från ESTA-kongressen i Paris

"Hur avslöjas en lögnare?" var titeln på ett internationellt symposium i Göteborg som jag helt av privat intresse deltog i för någon månad sedan. Där var forskare från främst England och USA, och förutom det intressanta innehållet i deras presentationer var det frapperande hur professionellt de lade fram sina forskningsresultat och teorier. Lägg därtill alla tänkbara tekniska hjälpmedel, så kan ni bara föreställa er hur bländad man blev av deras presentationer. Oavsett hur intresserad man var av ämnet från början, väcktes intresset av denna professionalism.

Nu, nyss hemkommen från ett underbart Paris och ESTA-kongressen där, kan jag inte låta bli att jämföra.

Flera av de presentationer vi bjöds bestod av innantilläsning

och svärlästa overheads. Ämnena var superintressanta och man kan lätt föreställa sig hur fantastiskt det kunde ha blivit med en annan presentationsteknik.

Vi musiker och musikpedagoger, varför har vi så svårt att göra något flashigt av våra ämnen? Är vi rädda för att det hela ska förefalla oseriöst? Är vi rädda för att väcka uppmärksamhet även visuellt och för att detta skulle kunna förta något av budskapet?

Den risken tror jag är liten. Tvärtom tror jag att om vi skulle våga sticka ut hakan lite mer och synas på ett sätt mer anpassat till det moderna samhället, skulle vi kunna sätta fokus på hur våra arbetsförhållanden ser ut i relation till den insats för många människor som vi faktiskt gör.

det bäst

ut hakan som föreläsare?

Stråkkvartett i absolut världsklass

Den näst sista kongresskvällen (18 april) samlades vi åter i Pariskonservatoriets konsertsal, nu för att höra Castagneri-

kvartetten, dvs Sara Bitloch och Martial Gauthier, violin, Emmanuel Haratyk, viola och Yovan Markovitch, cello.

För egen del hade jag inga särskilda förväntningar, jag hade aldrig tidigare hört Castagneri-kvartetten – jag var inte ens säker på att jag tidigare sett eller hört namnet (annat än att Castagneri var en fransk violinbyggare med ett italienskt namn).

Programmet inleddes med *Ainsi la Nuit* av den franske tonsättaren Henri Dutilleux, en kvartett från 1975–76 som jag definitivt aldrig hört tidigare. Utan relation till stycket var det till att börja med inte helt lätt att skapa sig en uppfattning om ensemblens spel, annat än att det klingade mycket väl

forts från föregående sida

Men vi kanske är på väg dit, för glädjande nog kan jag konstatera att de föreläsare som väckte det största intresset faktiskt var de svenska.

Kongressen inleddes med Eva Bogren och hennes Scandinavian Strings. Proffsigt, kunnigt och engagerat spel med d:o presentation. Eva har i mitt tycke fattat galoppen. Det personliga anslaget hon har berör och väcker intresse.

I min ESTA-dagbok läser jag: "...och jag blir mycket imponerad av Evas förmåga att väcka känslor, vare sig det gäller 'by heart, from heart' eller berättelsen om gruppens förre pianists plötsliga död och om hur Evas egen man bär på samma hjärtsjukdom...."

Detta sätt att väcka "interest" genom "attention" inverkade inte negativt på konsertens musikaliska kvalitet, tvärtom tror jag att de flesta i publiken lyssnade med "flera öron". Och häri ligger poängen, som jag ser det. Och det är så jag tror att vi som yrkesgrupp kan väcka uppmärksamhet och därmed förhoppningsvis få bättre arbetsvillkor på sikt.

Det hade varit synnerligen intressant att få veta mer om HUR Eva kommit fram till detta imponerande resultat. I hennes föreläsning senare under veckan fick vi höra om hennes personliga kriterier för en god gruppundervisning, vilket i sig var intressant, men mer fanns det inte tid till. Jo, hon lyckades få samtliga kongressdeltagare inklusive Monsieur le President att resa sig upp ur bänkarna och tillsammans dansa "The silly dance" – för övrigt det enda inslag under veckan

och att samspelet satt väldigt fint. Men så småningom började det gå upp för mig, och förmodligen för alla andra i publiken, att här var något speciellt på gång.

Castagneri-kvartetten byggde nämligen sin Dutilleux från grunden och förmådde spela upp en musikalisk idé som var det meningen den skulle uppfattas i ett enda, men långt, andetag. Intonationen var perfekt, liksom projektionen ut i salen. Och gesterna (de musikaliska) gick in i och avlöste varandra på ett sätt som påminde om när ett nät knyts samman – framför våra ögon och öron. Imponerande!

Hur mycket lättare blev det inte – i Haydns opus 76, nr 4 (*Lever de Soleil*) – att relatera till tidigare upplevelser, och att förstå vilken förstklassig samling musiker som hade tagit scenen i besittning. Här var plötsligt något riktigt stort på gång. En bit in i andra satsen stod det alldeles klart att vi på podiet framför oss hade en ensemble i absolut världsklass.

Sara Bitlochs kantilena kan få vem som helst att röras till tårar, och med understöd av så musikaliska medmusikanter får Haydn sin i sanning välförtjänta plats i solen. Huj så bra!

Efter paus kom så kvällens klimax, Mendelssohns mäktiga a-mollkvartett opus 13. Och Jösses så bra de spelade! Och nu inte bara Sara Bitloch (som även här visade prov på de mest subtila mästartakter), utan alla fyra, i en vindlande resa av känslor, underbar ton, tillbakalutad förnöjsamhet, eruptiva utbrott och musikanteri av bästa sort.

Jag har lätt att bli upprymd när goda kvartettensembler sätter musikanteriet i främsta rummet. Den här kvällen räckte inga sådana beröm. Helt enkelt en fantastisk upplevelse, vilken fick sin prick över i:et när de fyra som extranummer framförde den andra satsen i Mozarts sista kvartett, Köchel 590 i F-dur.

Kjell-Åke Hamrén
styrelseledamot i *European String Teachers Association*

som inkluderade publiken – Bravo, Eva!

Den andra programpunkten som starkt berörde mig under veckan var, också den, åtminstone delvis svensk. Jaap Schröder föreläste om tidig musik – helt briljant! Förutom det intressanta ämnet översatte han själv sina fraser från engelska till franska, så fantastiskt att man kände att föreläsningen fick en ytterligare dimension av detta. Han lyckades på något obegripligt sätt få föreläsningen att hänga samman genom denna teknik.

Presentationen avslutades med ett musikaliskt exempel. Kjell-Åke Hamrén spelade tillsammans med Jaap Schröder, mycket stilrent och snyggt!

För mig personligen fanns i övrigt en hel del godbitar, exempelvis de presentationer som handlade om improvisation och nutida musik.

I den sympatiska nothandeln som låg alldeles i närheten fanns möjlighet att fylla på notbiblioteket med en hel del intressant som också hade anknytning till föreläsningarna.

Sammanfattningsvis så hoppas jag att vi i Sverige år 2006 kommer att kunna bjuda in Europas stråklärare till en kongress med spets. Men det är inte lätt ... Som någon av de franska arrangörerna sade i kongressens avslutning: "Det kommer att begås många misstag även i de framtida kongresserna – dock inte dem som vi gjort denna aprilvecka i Paris 2003."

Evabritt Gratte
metodiklärare vid SMI

Svenska Stråkläraryrket 30 år: Från grund till bredd

I år fyller Svenska Stråkläraryrket 30 år. Vi har bitt några av våra ledande profiler att skriva om varsin del av förbundets historia med utgångspunkt i de delar av arbetet som var och en varit involverad i. Harald Thedén skriver om sitt samarbete med Sven Karpe och om de ESTA-kongresser som SSF bjöd in till.

Pionjärtiden från ESTA:s bildande i Klagenfurt undgick mig helt. För mig var det enda viktiga och intressanta att spela – kammarmusik i Kammarorkestern 53, i Filharmoniens kammarensemble och i Musica Nova, orkester i Filharmonien och något solo. Då jag började på KMH och senare tillträdde Sven Karpes tjänst gjorde SSF och ESTA sitt intresse i mitt liv.

Sven var primus motor och vårt samarbete intensivt. 1979 års kongress skulle äga rum i Stockholm, och från och med då deltog jag tillsammans med Sven i samarbetet inför kongressen. Jag minns med vilken häpnad deltagarna i kongressen noterade namnet på hotellet där kongressen skulle äga rum, Foresta. Många trodde att hotellet var byggt i

ESTA:s regi! Då var Sven Karpe den starka kraft varifrån arbetet inom SSF och ESTA drevs, och 1984, då jag valdes till ordförande, fanns en drivkraft i förbundet som var en följd av Svens inspirerande insats. Sekreterare under min ordförandetid i SSF var Jan Ridell, idérik och ett starkt stöd för mig i min nya roll.

Folkmusik internationell styrka
SSF hade ju vilat på grundläggande pedagogik och svensk folkmusik. Folkmusiken hade en internationell styrka, och med den väckte förbundet den uppmärksamhet inom ESTA som gav oss självmedvetande. Från 1984 var min intention naturligtvis främst att bevara dessa viktiga grundpelare i verksamheten. Men jag ville därtill öppna ett fönster till den klassiska musikens krävande högstadiemetodik. ESTA hade ju tyngdpunkten lagd på motsvarande repertoar och pedagogik, och vi tyckte att en viss anslutning vore naturlig.

ESTA blir NGO

Kongresserna var årliga och det fanns för varje ESTA-land ett krav att ställa upp. Emellertid avhölls i maj 1990 en remarkabel kongress i Strasbourg i Europaparlamentets Palais de l'Europe. Konferensen utformades gemensamt

av alla ESTA:s sektioner, och syftet var att introducera ESTA såsom en instans vid bedömning av frågor av pedagogisk art inom EU, såsom en "Non-Governmental Organisation". Som gemensamma ideal för Europarådet och ESTA framhölls kraven att ständigt vidareutbilda sig, att värda sig om unga begåvningar, att leva i demokratiskt samarbete och att främja kvalitet före kvantitet.

Alla på Ingesund

1991 års kongress ägde rum på Ingesund. Med Johan Falks utomordentliga stöd blev den en lyckad pendang till kongressen 1979, som ju var en succé för SSF. I veckans aktiviteter medverkade bland andra Jan Albrecht (uppförandep Praxis av barockmusik), Sven Ahlbäck (äldre svensk folkmusik), Sven-Erik Bäck (Roman), Jonny Soling och Kalle Almlöf (workshop), Tibor Fülep (vibratoövningar) och Thomas Nyström (jazzimprovisation). Stort intryck gjorde kontrabasisten Caroline Emery med sina pedagogiska instruktioner till unga kontrabasister. Även Suzuki kom till tals genom Sven Sjögren.

Konferensen innehöll också seminarier, föredrag, workshops och konserter. Även en exkursion till Selma Lagerlöfs Märbacka och Rottneros stod

Tillsammans på ESTA-kongress: på Ingesund 1991 spelade bland andra Almlöf, Hjorth, Sparf och Odhammer upp till dans, och en engelsk kontrabasgrupp gav konsert.

Medlemstidningen

– Stråkläraryrskretsens ständiga kontaktyta mot medlemmarna

Sören Jansson, en av Stråkbulletinens, numera ESTA Newsletters tidigare redaktörer, tecknar medlems-tidningens historia.

Redan vid slutet av det första verksamhetsåret började SSF ge ut sin "Stråkbulletin" – då, i juni 1974, uppmanas medlemmarna att bidra med "korta artiklar som rör stråkpedagogik".

Under de första åren är fylliga referat av föredrag och repertoarförslag vanliga, liksom texter kring interpretation och teknik. Rapporterna från de internationella kongresserna har länge varit ett ärligen återkommande tema.

Fram till 1994 gjordes bulletinen i en enkel form med en häftnit i hörnet. Ofta var sidorna trots maskinutskriften trevliga och läsvänliga – inte minst för de

utsökta teckningar som den danske SSF-ledamoten Svend Schröder gjorde vid möten och studiedagar.

Det är svårt att nämna alla som bidragit till Bulletinens innehåll, men de som gjort det redaktionella arbetet genom åren har varit: Johan Falk, Karin Larsson, Hans Uppling, Jan Ridell, Bengt Elmerstad, Sören Jansson, Ami Ångfors, Kerstin Hellman, Kjell-Åke Hamrén, Lieselotte Persson och just nu Anna Braw.

Minskar geografiska avstånd

Det kan ibland bli svårt att göra resor till avlägsna landsändar för att delta vid intressanta studiedagar, och då tjänar "Bullen" som en ersättning, så att man ändå kan hålla sig informerad om aktuella spörsmål. Vår medlemstidning har ofta lyckats förena ett brett pedagogiskt spektrum med djupare analyser.

Genom tidningen är det nu möjligt att göra en tillbakablick på 30 års verksamhet, och det man slås av är att många artiklar håller mycket hög nivå och är verkligen tidlösa! Det sammanhänger förstås med att vår verksamhet alltid

handlar om musicerande, något som liknar sig från århundrade till århundrade, men även det faktum att SSF:s ambitioner inte låter sig begränsas av ett "halvårsbudgettänkande" som skulle verka förlamande.

SSF-medlemmarna möter i sina egna kommuner och skolor de ekonomiska realiteter som ibland begränsar möjligheterna att utveckla idéer och att genomföra olika projekt. Inte minst under sådana skeden är det värdefullt att SSF-nätverket känns närvarande genom Bulletinen, numera ESTA Newsletter – och att inspiration och optimism förmedlas.

För Sveriges stråkelever

Man kan verkligen säga att ESTA Newsletter ytterst görs för Sveriges stråkelever. Det är rimligt att anta att detta vårt medlemsorgan, ständigt i utveckling, är grundbulten i verksamheten och att envar som bidrar till innehållet därmed också stärker samhörigheten inför gemensamma, högre mål.

Sören Jansson

Mer SSF-historia på s 12– 13!

forts. från föregående sida

på programmet. Dessutom besöktes Norges Musikhögskole i Oslo som bjöd på en konsert med norsk musik.

Det hade varit två års förberedelser för en konferens som vi hoppades skulle bli godkänd men som blev en riktig framgång.

Menuhin anlände med privatplan

Under veckan landade – med privatflyg – ESTA:s president Sir Yehudi Menuhin. Honom hade vi också mött under Köpenhamnskongressen 1986, där vi upptog en dag i Malmö. Programmet innehöll bland annat svensk folkmusik spelad av Ole Hjorth och Pål-Olle, ett föredrag om Bachs och Bartoks Chaconne av Endre Wolf, som också bjöd på ett härligt framförande av musiken, samt ett föredrag om Stenhammar av Bo Wallner.

Under åren från 1986 till 1994 utvecklades SSF mer och mer involverat med ESTA. Vi upplevde Max Rostals avgång och en ny president, Menuhin, och ytterligare presidentbyte till Siegfried Palm. Efter mig övertog Kjell-Åke Hamrén med kraftfullt initiativ och stor framgång ordförandeskapet i SSF.

Harald Thedéen

Musica Vigorosa

– specialist på stråknoter

MUSICLAND – mycket omtyckta originalkompositioner och arr, från junior till advanced

Oak Cliff Publishing

MICHAEL MCLEANS oemotståndliga arr för 2–3 violinier och piano (2 celli och piano) mm

Musica Vigorosa
Oxhagsvägen 9
S-522 91 Tidaholm
Tel & fax: +46 502 400 50
music@vigorosa.se

SUZUKI

Solos for Young Violinists
Orkester- & kammarmusik
Fiol- & celloensemble mm

Stråkdagarna i Göteborg
i höst!

STRING GROOVE av
Edgar Gabriel (1 bok + 2
CD) – 12 låtar, olika stadier
– Irish, Jazz, Rock ...
Komplett MusicMinusOne.
Nivå: Suzukibok 3 och
uppåt

STURE NILSSON till minne

En av vårt lands mest kunniga och framgångsrika musikpedagoger är borta.

Sture Nilsson kom som mycket ung violinist till Säffle. Under de tio år han verkade där byggde han med kunnande och stor entusiasm upp en musikskola som blomstrade.

1963 flyttade Sture Nilsson till Vargön och grundade Vargöns Musikskola. Under hans 35 år som musikledare och violinlärare där blev Vargöns Musikskola en av vårt lands bästa.

Han knöt skickliga medarbetare på alla instrument till skolans verksamhet och byggde upp en ensemble- och orkesterverksamhet som uppmärksammats både i Sverige och utomlands.

Med musikskolans symfoniorkester, där alla instrument fanns väl representerade, reste han utomlands vartannat år. Där anlätades en professionell dirigent och internationella toppmusiker ur framstående orkestrar som instruktörer.

Vartannat år förlades intensivkursen till Västsverige, och då arbetade musiker från Göteborgssymfonikerna med ungdomarna.

Under dessa sommarveckor utvecklades hans egna kunskaper, och ungdomarna fick stimulansen att möta de allra främsta på respektive instrument.

Vargöns Kammarorkester, som består av de ungdomar som hunnit längst, har vunnit många tävlingar genom åren, fått utmärkelser och satt Vargön definitivt på musikkartan. I våra symfoniorkestrar sitter idag många musiker som kommer från Vargöns Musikskola.

Men ingen topp utan bredd! Musikskolans "plantskola" vårdades omsorgsfullt, och Sture Nilsson arbetade hela tiden

med att utveckla pedagogiskt material för gruppundervisning som gjorde det möjligt att många barn kunde få plats i musikskolans stråksektion.

Han hade, precis som en skicklig uppfinnare, förmågan att förenkla. Det som var svårt bröts ner i små beståndsdelar så att alla klarade uppgiften.

Varje sommar ordnades musikläger för de yngsta, och då var äldre elever med som hjälplärare och handledare. Pedagogiskt genialt för att ge förebilder! Familjen och föräldraföreningen var ett stort stöd!

Sture Nilsson satte alltid musiken och människan i centrum. Han var älskad och omtyckt av sina elever. Vi är många, många som har denna verkligen professionella musiker och fantastiska eldsjäl att tacka för ett rikt liv med musiken. Hans mångåriga livsgärning kommer att bära spår i svenskt musikliv många år framöver. Om någon borde ha haft medalj för tonkonstens främjande i vårt land så är det Sture Nilsson!

*Lisbeth Vecchi
fd elev i Säffle Musikskola
lektor och lärare vid
Musikhögskolan i Göteborg
(på bilden tillsammans med
Sture Nilsson och ett Mozart-
porträtt som han målat)*

Sture Nilsson, Vargön, blev 71 år. Närmast sörjande är maka och son.

Kontrollera vårt notlager av stråkmusik! Du finner det på vår hemsida: www.tonuslyckensis.nu

Lätt att spela fiol

av **Jozef Kratko**

Fiolskola: metodikupplägg – börja att spela i tredje läget med en gång för att göra det bekvämare för den unge eleven. 102 sidor.

Rikligt med melodiska etyder, duetter, dubbelgreppsetyder och skalövningar. "Ett väldigt steg framåt i stråvan att finna bättre sätt att undervisa nybörjare. Denna skola förtjänar stor spridning. Förhoppningsvis blir den känd av alla fiollärare som undervisar barn."

– Professor Tadeusz Wronski, Indiana University

Pris: 85:- + porto

Tonus Lyckensis
Musikförlag

(etabl. 1982)

Hallonvägen 10
371 46 Karlskrona

0455/234 45 (tel & fax)
gart@tonuslyckensis.nu

Kontrollera vårt notlager av stråkmusik! Du finner det på vår hemsida: www.tonuslyckensis.nu

Årets pris från makarna Welin: Ole Hjort, banbrytare

Årets mottagare av Ingrid och Per Welins pris för värdefulla insatser på stråkinstrumentområdet gick på förslag av Svenska Stråkläraryrket till violinpedagogen Ole Hjort. Här är det tal som vår ordförande Eva Bogren höll vid prisutdelningen.

Jag vill börja med att tacka Kungliga Musikaliska Akademien och makarna Welin för att jag fått komma hit idag. Jag vill också, i egenskap av ordförande för Svenska Stråkläraryrket, tacka för förtroendet att få nominera en kandidat till Ingrid och Per Welins pris för värdefulla insatser på stråkinstrumentområdet.

Det är det tredje året som vi på Akademiens uppdrag nominerar en kandidat och detta är vi mycket glada för. Priset har redan kommit att bli mycket betydelsefullt för landets stråkpedagoger. Det känns både viktigt och hedrande att som pedagog kunna bli uppmärksammas, värderad och uppmuntrad på detta sätt.

Svenska Stråkläraryrket är en ideell intresseorganisation med i stort sett alla verksamma pedagoger på alla nivåer som medlemmar, vilket idag blir närmare 500 stycken. Varje enskild medlem har rätt att ge styrelsen förslag på lämpliga kandidater att nominera. Styrelsen fattar beslut om vem som ska nomineras och Musikaliska Akademien har sedan det slutliga ansvaret att utse pristagaren.

Årets pristagare, Ole Hjorth, har gjort sig synnerligen förtjänt av utmärkelsen. Ole har varit en avgörande kraft så att folkmusiken idag har en plats på musikhögskolorna i vårt land. Han var den första ledaren för folkmusiklinjen på Musikhögskolan i Stockholm på mitten av 70-talet och organiserade därvid den första högskoleutbildningen av folkmusikpedagoger. Idag har den verksamheten vuxit och den har haft en stor betydelse för utvecklingen av folkmusiken på många kultur- och musikskolor och folkhögskolor. Han har ett levande intresse för stråkpedagogik, för folkmusik, men även för den "klassiska" skolningen.

På kulturskolan i Stockholm introducerade han också stråkklassmodellen i grundskolan, vilket han arbetade med från början av 80-talet till sin år 2001. Den har fått många efterföljare runt om i Sverige.

Dessutom skall vi inte glömma att Ole är en framstående violinist som suttit i Hovkapellet flera år, men framför allt är han en gudabenådad folkmusiker och traditionsbärare av Hjort Anders och många andras låtar. Genom ESTA-kongresserna och på andra sätt har Ole också medverkat till att göra svensk folkmusik känd utomlands.

Vår motivering lyder:

Violinpedagogen Ole Hjorth tilldelas Ingrid och Per Welins pris för värdefulla pedagogiska insatser på stråkinstrumentområdet.

för sin lika banbrytande som omfattande insats för den svenska folkmusiken som självständigt utbildningsområde vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm,

för sitt pedagogiska entreprenörskap, främst manifesterat i samarbetet med andra stråkpedagoger och lärare i klassundervisningen i Sköndal,

samt för en mångårig pedagoggärning på olika nivåer och områden som så uppenbart pekat på möjligheten att via musiken och musikundervisningen utveckla den enskilda människans förmåga att både tänka själv och verka i gemenskap med andra.

Från vänster till höger: Kungliga Musikaliska Akademiens ungdomsstipendiater, årets Welin-pristagare Ole Hjort tillsammans med Eva Bogren, Ingrid och Per Welin och längst till höger Ulla Magnusson och Solveig Saving tillsammans med varsin stipendiat, tillika elev.

SSF och ESTA: Tidigt grundlagt samarbete växer än

Möte med vänner i mörk kostym: På Ingsund 1991 hade Leo Berlin, Harald Thedéen, Fritz Hänschke, Sir Yehudi Menuhin och Sven Karpe ett och annat att tala om.

dades alltså i maj 1973. Året före hade Max Rostal, då i egenskap av gästlärare vid musikhögskolan i Stockholm, berättat om ESTA och dess olika aktiviteter för en grupp stråkpedagoger som Sven Karpe kallat till musikhögskolan på Valhallavägen i Stockholm.

Svenska Stråkläraryrskommitténs tidigare ordförande, numera ESTA-styrelseledamoten Kjell-Åke Hamrén berättar om hur det europeiska stråkläraryrskommittén och det svenska vuxit fram sida vid sida tack vare starka personligheter som Marianne Kroemer, Max Rostal och Sven Karpe.

ESTA såg dagens ljus den 20 juni 1972 i Graz i Österrike. Initiativtagaren var den i Graz verksam violinpedagogen Marianne Kroemer, förbunds-president mellan 1972 och 1974. Med det amerikanska stråkläraryrskommittén ASTA som förebild ville Kroemer få till stånd ett europeiskt förbund i syfte att bryta isoleringen stråkpedagoger emellan. Viktigast för henne var en storslagen idé: idén om en European String Teachers Association som aktivt kunde bidra till att "avlägsna individuella pedagogers rädsla för sina kollegers överlägsna kunskaper och få ett slut på det obevekliga tävlandet". Detta kan uppnås, sa Kroemer, när pedagoger världen över är beredda att i största möjliga utsträckning utbyta erfarenheter med varandra och engagera sig i ett livslångt lärande.

Efter Kroemers två år som ESTA-president har det europeiska förbundet letts av Max Rostal (1974–82), Marianne Kroemer (interregnum 1983–84), Yehudi Menuhin (1984–93) och Siegfried Palm (1994–2002). Sedan den internationella kongressen i Danmark 2002 leds ESTA av Igor Ozim.

Nationella förbund bildas

De fem första nationella stråkläraryrskommittén grundades mellan 1972 och 1974.

1972: Västtyskland med Siegfried Palm som ordförande

1973: Storbritannien med Yehudi Menuhin, Sverige med Sven Karpe, Schweiz med Theo Hug

1974: Österrike med Wolfgang Schneiderhan

Idag närmar sig de nationella stråkläraryrskommittén inom ESTA raskt antalet 30.

Svenska Stråkläraryrskommittén, SSF som vi känner det, grun-

Svenska Stråkläraryrskommittén

Det svenska förbundet leddes av Sven Karpe från grundandet 1973 till årsmötet 1984, då Harald Thedéen valdes till ny ordförande. Harald Thedéen stannade på ordförandeposten i 10 år, till årsmötet 1994 då han efterträddes av Kjell-Åke Hamrén. Sedan årsmötet i Piteå 2002 leds SSF av Eva Bogren.

SSF har genom åren arrangerat två internationella ESTA-kongresser, dels 1979 i Stockholm/Helsingfors (fem dagar i Stockholm, en dag i Helsingfors), dels 1991 i Arvika/Oslo (med avslutande föreläsning och sightseeing i Oslo).

Sven Karpes starka ställning på den stråkpedagogiska scenen i Sverige gjorde att SSF redan efter några få år hade ett medlemsantal som väckte respekt inom hela ESTA. Och så är det än idag.

Höstmöte blir Stråkdagar

Vid sidan om de två årliga riksmötena (årsmöteshelg med studiedagar på våren respektive höstmöte) var de två första decenniernas stora evenemang de båda kongresserna. Därefter har de årliga Stråkpedagogdagarna, numera Stråkdagarna, vid musikhögskolan i Göteborg spelat en mycket framträdande roll för SSF:s utveckling. Stråkdagarna, som är Lisbeth Vecchis initiativ – Lisbeth var SSF:s vice ordförande 1994–1999 och återigen från 2002 – är förvisso musikhögskolans eget arrangemang, men vänder sig till SSF:s medlemmar och blivande medlemmar. Initiativet togs för övrigt vid SSF:s höstmöte 1991.

Ett annat stort evenemang under 1990-talet var 25-årsjubileet på då nyinvigda Nybrokajen 11 i Stockholm, ett jubileum som samtidigt gjordes som en hyllning till 90-årsfirande Sven Karpe.

Under 1990-talet knöts banden mellan SSF och ESTA allt starkare, då jag själv kom att ta en aktiv del i utvecklandet av en internationell tidning (European String Teacher) och en stipendiefond för unga stråkmusiker (Dr. Ernst Koch Stiftung).

Kjell-Åke Hamrén

Milstolpe i aktion: Paul Rolland demonstrerar sitt arbete i grupp och med enskilda elever på bilder ur den egna boken *The Teaching of Action in String Playing* (Boosey & Hawkes).

Ole Hjort om Paul Rolland och Sheila M Nelson

Mänskliga milstolpar

Två av de europeiska stråklärorens viktigaste inspiratörer har varit Paul Rolland och Sheila Nelson, menar Ole Hjorth, som här lyfter fram deras insatser inom gruppundervisningsmetodiken. Visst borde de kunna inspirera oss än?

Den första ESTA-konferensen 1973 i Klagenfurt utgör en milstolpe av stor betydelse för mig som fiolspelare och fiollärare. Där visades bl.a några filmer av en för mig då totalt obekant pedagog, Paul Rolland från USA, filmer som sades vara intressanta: "The Teaching of Action in String Playing". Tre filmer visades: en om hans grundidé om rörelser i allmänhet, en tillämpad på vibrato och en på lägespel. Det var ett nytt sätt att se på fiolundervisning som gjorde ett stort intryck och fick avgörande betydelse för mig. Allt kändes så självklart, och hans syn på undervisning enskilt eller i grupp tilltalade mig: "hellre i grupp och ofta än enskilt en gång i veckan" som han sa vid ett tillfälle. En bra utgångspunkt. Hans metodik utgick från grupp men idéerna var naturligtvis användbara för enskilt bruk.

Jag lärde känna honom väl och var på några av hans kurser i England. Han fick några exempel på svensk folkmusik av mig som han använde i sin undervisning i USA. En tid innan han dog skrev han till mig och talade om att hans elever med framgång spelat dem på en konsert. Han föreslog att vi tillsammans skulle göra ett "Fletcher-material" på svenska låtar. Det hann inte bli något av med det.

"the Tower Hamlet Project"

Sheila Nelson är också en person som haft avgörande betydelse för mig. Hon var en fd Suzukilärare som kommit på andra tankar än att bara undervisa små barn från välbärgade familjer i Hampstead. Detta framgick vid ett föredrag hon höll för ESTA på 1970-talet. Hon hade kommit i kontakt med Rolland och inspirerats till nytänkande. Londons East End ansågs vara i behov av en kulturell satsning och Sheila initierade då "the Tower Hamlet Project", ett stort projekt med fiol och cellospel med hela skolklasser i denna del av London. Hon hade en idé om att arbeta med barn i helklass som hon ville utveckla. Hon utgick från Suzukis tes att "alla kan" men inte från hans metod. Bland annat var det inte tal om att föräldrarna skulle medverka. Alla i klassen skulle vara

med, instrumenten togs inte hem, lärarna arbetade i team, oftast fanns pianist med och det var mycket musik. Jag upplevde projektet i början av 1980-talet på plats och blev helt fascinerad.

Hon undervisar på alla nivåer på ett inspirerande sätt. Jag har följt hennes undervisning i hennes hem en lördag förmiddag. Första timmen en massa barn från ca tre år på olika nivåer men alla sysselsatta konstruktivt. Därefter enskilda lektioner med ganska vanliga elever med lättare konsertstycken och till sist en butter men mycket talangfull tonåring som skulle delta i en tävling på hög nivå på kontinenten men inte övat på något särskilt (!). Sheila var på rätt nivå hela tiden. Det var fantastiskt att se!

Var är klassundervisningen?

I Sverige har hon med rätta fått stort gensvar för sina stråkpädagogiska idéer via sin medverkan vid Stråkpädagogdagarna i Göteborg genom Lisbeth Vecchis initiativ. Däremot har hennes Tower Hamlet-projekt med helklassundervisning inte haft så stor genomslagskraft här. Eva Britt Tilling och jag (tillsammans med cellisten Owe Sahlin) som var de första att ta upp denna form i början av 80-talet har genom åren mött positivt ointresse (så när som på ett lysande västsvenskt undantag) och tvivel men också en hel del kritik inom de egna leden. Att kunna rätta individuella fel så ofta som möjligt verkar vara det viktigaste för en del lärare. Deras tanke är förmodligen att detta kan ske alltför sällan i klassituationen. För mig är det viktigaste att göra musik så ofta som möjligt. Jag upplevde att Sheilas idé var "learning by doing".

Paul Rolland blev stor i USA och föremål för något som liknade Suzukidyrkan. Där lanserades till och med en "Suzuki/Rolland"-metod. I Sverige var hans idéer aktuella en del år på 1970-talet men har numera ersatts av ämnet ergonomi. Det är en logisk fortsättning. Idéer är till för att utvecklas. Och det är vad ESTA är till för!

Ole Hjorth

Fotnot: Artikel författaren Ole Hjorth är också årets Welinpristagare – se Eva Bogrens text på s 11 i denna tidning! Priset fick han bland annat för sina insatser inom stråkklassmetodiken.

Harald Thedéen 80 år!

Harald Thedéen, tidigare ordförande i Svenska Stråkläraryförbundet, i samtal med ESTA-presidenten Sir Yehudi Menuhin vid kongressen på Ingesund 1991.

Svenska Stråkläraryförbundets hedersmedlem och tidigare ordförande Harald Thedéen fyllde 80 år den 24 augusti!

Professor Harald Thedéen har i decennier varit en frontfigur av högsta rang inom svensk stråkpedagogik. 1973 efterträdde han Professor Sven Karpe vid Musikhögskolan i Stockholm. Mot slutet av 1970-talet blev han vice ordförande i Svenska Stråkläraryförbundet. 1984 övertog han så ordförande-klubban i förbundet, återigen efter Sven Karpe, SSF:s grundare.

Sedan 1994, då Harald i sin tur överlämnade ordförandeskapet i SSF, tillhör han den fåtaliga kretsen av hedersmedlemmar i förbundet.

Harald Thedéen är också en violinist av högsta rang, och har som sådan tjänstgjort i Stockholms Konsertförening (Kungliga Filharmoniska Orkestern) i hela 36 år (från 1953). Han har därtill bl a varit flitig som jurymedlem i violinisttävlingar världen över och suttit ordförande i flera av Kungliga Musikaliska Akademiens stipendiekommittéer liksom i Järnåkerstiftelsens instrumentfond.

Vid Svenska Stråkläraryförbundets årsmöte i Norrköping under våren 2003 beslöts att Harald Thedéen i samband med sin 80-årsdag ska utses till förbundets hedersordförande.

En intervju med den nye hedersordföranden kommer i ett senare nummer av ESTA Newsletter.

Grattis Harald från alla dina vänner i Svenska Stråkläraryförbundet!

Kjell-Åke Hamrén

Haugaard's Great Danish Tunes

Traditional and new violin music from Denmark with CD!

Harald Haugaard has an excellent reputation as one of the finest fiddlers in the world.

This is a volume with a selection of the most beautiful melodies from his repertoire, including traditional tunes and new compositions.

Exact instructions for phrasing and ornamentation are given, so that even non-Danish musicians can bring this music to life. The CD assists in learning the music and offers accompaniment.

Sheet music with CD

Order number 2012, Price: Euro 30.- (+sending)

Adress: www.muelirad.ch

Sixtorpslåten

– fyrstämmig quod libet

Anette Wallin & Johanna Widén

1

2

3

4

Sixtorpslåten har blivit en riktigt favorit i de sammanhang där den spelats. Därför bad vi de båda upphovskvinnorna, Anette Wallin och Johanna Wallin, om tillåtelse att bjuda alla våra medlemmar på den. Så här berättar Anette och Johanna om låten: ”*Sixtorpslåten* skrevs för några år sedan till en folkmusikkurs som anordnas i Sixtorp utanför Fjugesta. Den bygger på fyra olika stämmor som en efter en läggs på, och till slut framförs alla stämmor tillsammans.”

Tidig start Lyssnande ALLA KAN Föräldern Individualiserad lektion
SUZUKIMETODENS BYGGSTENAR 3:

Repertoar

I den tredje delen av sin artikelserie om Suzukimetodikens byggstenar berättar Ingrid Litborn om den repertoar som är gemensam för all Suzukiundervisning – och om varför det är så.

"Suzukis repertoar gäller som en röd tråd och inget stycke hoppas över. I takt med ökade kunskaper och spelförmåga bör annan repertoar spelas jämsides."

(Ur SSZ:s stadgar)

Shinichi Suzukis violinskola består av västerländsk konstmusik från 1600- till 1800-talet, folkmelodier och några stycken som Suzuki själv komponerat. Det övervägande delen är det stycken i barock och wienerklassicism. Romantiska stycken är lättträknade. Efter ett par tre år kan eleverna få spela Vals av Brahms, ett stycke av Schumann och ett av Dvorak för att sedan efter många år nå upp i suzukibok 8 där flera uttrycksfulla stycken finns. 1900-talsmusik finns inte alls representerad, förstäligt nog eftersom violinskolan gavs ut på 1930-talet.

Det är inte så att Suzukis *Violin School* är ett komplett undervisningsmaterial. Repertoaren gäller som "en röd tråd" som det står i stadgarna. Det betyder att inget stycke hoppas över. Däremot är det fritt fram för varje lärare att komplettera violinskolan med annan repertoar.

Hur violinskolan ska användas kommer jag att ta upp i nästa nummer av ESTA Newsletter. Det särskilda arbetssättet, hur läraren ska gå till väga för att lära ut repertoaren, är en stor förutsättning för ett lyckat resultat. Vid första anblicken i notböckerna kan man annars i hastigheten tycka att det är för svårt och för hög progressivitet i den första boken.

Pre-Twinkle = Stadiet före Blinka lilla stjärna

Suzukis violinskola börjar med stycket Blinka lilla stjärna, fyra variationer som till sist följs av temat. För ett litet barn tar det lång tid att lära sig detta första stycke. Därför gäller det för läraren att vara påhittig och använda sig av mycket rytmik, ramsor och spelstämmor på lösa strängar. För detta "pre-twinkle-stadium" har Eva Bogren relativt nyligen gett ut en samling mycket användbara stycken: *Små låtar för små stråkar*. Efter ett litet tag kan eleven fem, tio stycken innan han eller hon ens har lärt sig Blinka lilla stjärna.

Notläsning

"När barnen är symbolmogna och har uppnått viss spelförmåga undervisas de i notläsning och elementär musiklära."

(Ur SSZ:s stadgar)

När suzukimetoden slog igenom i Sverige på 70- och 80-talet och sommarkurserna för lärare lockade stora skaror, lades tonvikten på det speciella arbetssättet och utantillspelet. Hela

Med på noterna – ung violinist från Norrköpings Suzukigrupper deltar i Eva Bogrens seminarium på Svenska Stråkläraryrskörbundets årsmöte våren 2003. Foto: Anna Braw

repertoaren skulle eleverna memorera och lärarna likaså. Det var detta som var nytt i jämförelse med den violinmetodik som tillämpades på musikskolorna. Hur man skulle lära ut noter visste ju lärarna redan! De flesta andra violinskolor som användes då utgick från undervisning i notläsning. Först när eleverna kunde läsa noter fick de spela stycket. Visserligen förekom spelmansmusik, som spelades på gehör. Men få lärare krävde av eleverna att de skulle spela klassiska stycken utantill. För en ung nybörjare blir det synnerligen svårt att hålla fiolen med den ena handen, placera fingrar på strängarna, hålla stråken med andra handen, läsa noter, dra stråken fram och tillbaka och helst rakt, lyssna på resultatet för att sedan förmodligen flytta fingret i sidled för att få det hela lite renare. Jag minns mycket väl mina egna första misslyckade försök att spela fiol.

Det som sedan hände i Sverige när suzukimetoden var ny, var att undervisningen i notläsning blev eftersatt. Lärare försökte anamma de speciella särdragen i suzukimetoden. Eleverna blev mycket flinka i fingrarna, spelade med en ren och påfallande stark ton redan från nybörjarstadiet och med en synnerligen god säkerhet vid uppträdanden. Man spelade stycken i grupp, inte bara de första folkvisorna utan också solokonserter som t ex Vivaldis a-mollkonsert. Detta väckte anstöt, för sådana framföranden var inte praxis på Vivaldis tid. Men gruppspelet gav möjlighet för **många** elever att få vara med och spela en solokonsert inför publik, inte bara en av de allra duktigaste eleverna på en ort. Även den blygaste eleven kände sig trygg i gruppen.

Notläsning på sådant som eleven inte har hört förr

Den första rytmen som introduceras i suzukibok 1, fyra sextondelar och två åttondelar, är inte svår att spela för ett barn. Däremot är den väldigt svår ur notläsningssynpunkt. Rytmer och tonhöjder ska därför läras in med annat material parallellt.

För närvarande använder jag Joanne Martins *I Can Read Music* som notbok, som tränar tonhöjder på vänstersidan

och rytmer på högersidan av varje uppslag. På grupplektionen använder jag mig gärna av Sheila Nelsons material som t ex *Stepping Stones* och *Waggon Wheels*, där en pianostämma förhöjer den musikaliska nivån och fiolerna läser spelstämmor.

En bra notträning i början borgar för en lyckad och positiv upplevelse i den första orkestern. Att sitta med i en orkester är en stor kick för många elever. Lyckas de hålla sin stämma där, känner de att de har kommit en god bit på väg i sitt spelande.

Även om eleven ännu inte har lärt sig spela suzukistyckena efter noter kan det vara bra att ha suzukiboken uppslagen under lektionen. Läraren kan visa på vissa ställen som att "när du kommer hit är det repris. Vid det där tecknet som är en paus, där lyfter du stråken". Detta lockar fram nyfikenheten till att läsa noter hos eleven.

Alltid notläsningsläxa vid sidan av suzukiboken

Det finns en uppsjö med fiolskolor och enklare samspelsstycken man kan använda sig av. Vid lägeväxlingsspel använder jag gärna Dofleins tredje band för spel i andra och tredje läget, *Position Changing for the Violin* av Neil Mackay samt Bruno Dörings etyder, som även är mycket lämpliga för a vistoläsning i alla tonarter för lite längre komna elever. Agnestigs fiolskola del 3 för spel i läge är bra med sina större noter och för elever som inte mäktar med Doflein.

På högt stadium använder jag Sevciks böcker, Kreutzers Etyder och Fleschs Skalsystem. För romantisk musik är Barbara Barbers samlingsvolymen en härlig musikalisk källa att ösa ur, med stycken som kräver vibrato, ackordspel och många gånger lockar elever till ett förlösande uttryck. Riedings konsert i h-moll använder jag gärna, ett utmärkt stycke för en elev som studerar i suzukibok 4.

*Ingrid Litborn
fiollärare i Borlänge
och sekreterare i Svenska Suzukiförbundet*

Vilken repertoar använder du till dina elever? Oavsett om du är Suzukilärare, använder Colourstrings, provar nytt ofta eller hittat på en helt egen metod, så har du säkert repertoartips att dela med dig av. Med lite samarbete borde vi kunna bygga upp en bra repertoarlista på vår hemsida – och det skulle kunna bli en tillgång för alla oss som drabbas av idétorka ibland! Om alla medlemmar bidrar med två eller tre tips var, så är vi snabbt uppe i en lista på över tusen! Skriv styckets eller bokens titel, kompositör och förlag, beskriv svårighetsgraden på ett ungefär och använd en eller ett par meningar till att beskriva när du använder stycket/materialet och varför det är så bra.

Vi hoppas förstas också snart kunna bygga upp ett recensionsarkiv på hemsidan. Det kan vi bara göra om de som skrivit recensionerna i vår tidning är med på att deras texter får läggas ut. Du som skrivit någon gång: hör av dig och meddela om vi får använda din text! estanews@musician.org – och vår hemsida hittar du på <http://home.swipnet.se/esta>

Sven Sjögrens Suzuki-historia del III:

”Allra viktigast är eleven”

I den tredje delen av sin Suzuki-exposé avslutar Sven Sjögren, ordförande i Svenska Suzukiförbundet, med att bland annat resonera om hur en persons metod och idéer kan leva vidare.

Så sent som 1993 nominerades Suzuki till Nobels fredspris. Han borde ha fått det!

Vid flera tillfällen har jag upplevt den där svärgripbara och helt fantastiska känslan då man har elever från kanske 15 olika länder i samma grupp, seriöst spelande tillsammans ett stycke ur Suzukirepertoaren. Det har hänt vid någon av de många internationella konferenser som hålls regelbundet runt om i världen. Det här är möjligt genom att man i Suzuki-undervisningen har en gemensam grundrepertoar som fungerar som ”röd tråd” och teknikbyggare.

Suzuki var så pass naiv att han faktiskt trodde att *kanskede* elever som spelat tillsammans under sin uppväxt inte skulle komma att skjuta på varandra som vuxna. – Naivt kanske, men vackert tänkt!

Och samtidigt en gigantisk fredsrörelse som rört många till tårar då man upplevt dessa ”mångnations-spelningar”.

”Please try!”

Ingen blev gladare än Suzuki när man kom med förslag på kompletterande repertoar. Hans svar blev alltid med ett brett leende: *”Please try!”*.

Hur mycket man än älskar Agnestigs Fiolskola eller någon annan i och för sig utmärkt instrumentalskola så hjälper inte det när man kommer till Israel eller Australien eller Sydafrika. De flesta av styckena har eleverna där aldrig hört förut.

Det var skälet till att Suzuki valde en repertoar som

1. fungerar som teknikbyggare
2. klingar bra på instrumentet
3. har en chans att läras in och kännas igen på internationell basis.

Och det var skälet till att till exempel även den japanska folkmusiken fick stå tillbaka!

Gemensamma nämnare

Har ni tänkt på hur ofta följande inträffar: Upphovsmannen/kvinnan inom någon rörelse är ofta OK. Sedan kommer ”lärjungarna” och börja halshugga dem som inte ”gör rätt”. Så utvecklas något som liknar en sekt – med de ”invidga” och ”de som är utanför”. En av de utmärkande sakerna inom sekter är att man gör saker utan att närmare förstå varför, att man använder speciella ord och åtbörder och i största allmänhet betar sig ”mystiskt” i övriga ögon.

Jag vet att man på sina håll uppfattat Suzukipedagogiken så här – både utomlands och i Sverige. Och det är synd, för

man har faktiskt talat mycket om den här faran och hur man på allt sätt måste undvika den, till exempel i lärarutbildningen.

Självklart är det värdelöst om man skapar en religion i stället för en sund pedagogik.

Och igen: ett sådant beteende var så långt från Suzuki man kunde komma. Han var det levande exemplet på en pedagog med båda fötterna på jorden, ständigt experimenterande och villig att pröva och införliva nya saker i sin pedagogik.

Så, samtidigt som det kan vara tryggt att ha en ”metod” att luta sig mot som lärare så finns det stora faror med den om den utvecklas utan hänsyn till det faktum att alla elever är människor. Och alla människor är unika. Detta var Suzukis utgångspunkt och borde också vara utgångspunkten för alla oss pedagoger som håller på med denna metodik. Visst vore det bra om vi allihop – både inom Suzukileden och i andra led - kunde lägga ner lite energi på att finna det som förenar olika pedagogiska riktningar i stället för det som skiljer dem åt? Och visst är det bra om vi kunde ha lite av ett ”pedagogiskt smörgåsbord” att erbjuda. Alla är vi olika och det som passar en kanske inte passar en annan.

Att flyga är omöjligt!

Det infinner sig ju ofta en viss osäkerhet och negativism när något nytt ger sig tillkänna inom vilket ämnesområde som helst. Följande hände de kända flygbröderna Wright i början på 1900-talet: De hade flugit ett plan i två år, tränat starter och landningar, varit uppe i luften 15 minuter i sträck med mera då Patentverket via ett brev upplyste dem om följande: *”Er uppfinning är ogenomförbar i praktiken.”*

Jag skulle vilja avsluta med en dikt av Rachel Field:

*Att somliga kan göra en så trött
så till den grad
att alla tankar faller ner
som skrumpna bruna blad.*

*Men å, i sällskap med en del
tänds tankar inom oss
dom dansar runt och gnistrar
som glada tomteblöss*

Dem som ännu inte läst Suzukis *Kunskap med kärlek* väntar en intressant bok. Även om den skrivits av en som varken fick Nobels fredspris eller hans pris i litteratur, så har den ett viktigt budskap! Och till sist ett ord på vägen för alla oss som håller på med undervisning och som vill så mycket med så många: relationer är viktigare än prestationer!

Metoder? Tja, men viktigare är ändå de som använder dem. Och allra viktigast är de som det handlar om: våra elever!

*Sven Sjögren
förbundsordförande i Svenska Suzukiförbundet
och glad medlem i SSF*

Ta dig ton

Jag läste nyss en artikel i Hudiksvalls Tidningen om stress. "Ta det lugnt – stress gör dig sjuk" var överskriften. Vi rekommenderas att ligga kvar i hängmattan. Stänga av mobilen och sluta att titta i filofaxen och istället läsa en bok. Det är när vi inte gör någonting som semestern är mest nyttig. Stress är inte farligt, men om vi inte vilar och återhämtar oss så går det snett.

I dagens tidning kan jag också läsa referat om Norrbo- och Delsbostämmorna. Jag själv var där och har fått spela flera timmar med gamla spelkompisar. Jag har även besökt Norrbo kyrka och lyssnat på Svenska Serenadensemblen. I ensemblen ingår förutom träblåsinstrument horn, cello och kontrabas.

Duo på Barnfiolens sommarläger: Sofi Lindholm och hennes lärare Gunilla Tang Kai.

De spelade underbar musik och det var bara att sitta och njuta. Det kan ju vara uppbyggligt att lyssna på något annat än stråkmusik ibland också.

Sverige har ju massor av spelmansstämmor och musikveckor och ska vi yrkesverksamma musiker och pedagoger gå på allt som verkar lockande så får vi ingen vila alls. Vi är nog ganska många som jobbar extra på somrarna med läger och konserter, men jag hoppas att ni liksom jag även tagit en lång paus från arbetet och alla "mästen" och bara slappnat av.

I sommar har jag för första gången i mitt liv anordnat ett fiolläger. Det var på Åland i föreningen Barnfiolens regi (där jag vanligtvis arbetar). Vi inbjöd elever både från Finland och Sverige och vi hade sammanlagt 31 elever som deltog i åldrarna 6–14 år. Lägre började på måndag morgon och avslutades på fredag kväll med konsert i en kyrka. Lärare på lägre var förutom jag själv min syster Gunilla Tang Kai från Trinidad.

Här kommer nu en liten rapport från Sofie Lindholm, 14 år, från Åland som skriver:

Barnfiolens sommarläger på Gäddviken

Valet av plats att hålla lägre på var helt perfekt. När det var fritid, när man hann med det, så fanns det massor av saker att göra bl.a. spela minigolf, simma, ro, spela olika spel m.m. Vädret var fint alla dagar vilket var kul.

Som på alla andra läger åt vi nästan hela tiden när vi inte spelade eller hade en massa andra aktiviteter. Men maten var god så det var inget problem.

Undervisningen var jättebra! Det var jätteroligt att få ha Gunilla. Hon är mycket duktig. Vi fick lära oss många roliga låtar. När vi spelade flöt tiden snabbt iväg och 2-timmarspasset kändes inte alls långt, det gick lätt att spela i sträck utan någon längre paus.

Det var också roligt att på aktivitetstimmen på morgonen skapa en egen tavla. Tina hade verkligen lagt ner mycket arbete på det genom att tillverka alla ramar och gipsfigurer (snäckor, fiskar, annat vattenlevande och konservburkar). Det var en bra ide att ha ett nät som baksida och på det limma fast målade vattenlevande varelser i alla möjliga färger och pryda ramen med snäckor, sand, vass och annat som man gillade. Alla tavlor blev väldigt fina.

Två gånger hade vi folkdans och det var väldigt lärorikt för de flesta.

På kvällarna hade vi också aktiviteter. En kväll hade vi gemensamt bollspel, en annan kväll badade vi bastu, simmade och grillade korv. På torsdagskvällen hade vi disco. Personligen tyckte jag inte att det var så kul men de mindre barnen hade väldigt roligt.

Konserten i Hammarlands kyrka var väldigt bra. Alla spelade det bästa de kunde.

Lägre blev väldigt lyckat och det kan man tacka vädret, Tina, Marita, Gunilla, Gäddvikens personal och de föräldrar som frivilligt ställde upp för.

Sofi Lindholm

Hoppas alla nu har krafter att starta en ny termin och ser på vilka möjligheter vi har och vilken glädje det är i att arbeta med barn och musik.

Skriv och berätta hur Du arbetar. Kanske Du har nya ideer, eller kanske de gamla idéerna fortfarande fungerar utmärkt. Skriv och berätta – vi vill gärna höra.

Hälsningar,

*Marita Sandberg
marita.sandberg@telia.com*

Har du en låt att bjuda på? Som du vet publicerar vi i varje nummer något som går att använda direkt i undervisningen – oftast noter till ett stycke av någon av våra medlemmar. Du kan vara med och bidra med din musik. Och din komposition kan höras över hela Sverige, och utomlands också! Skicka den till ESTA Newsletter, Anna Braw, Änggatan 7, 702 24 Örebro. Det blir ingen tidning utan dig – det är faktiskt alldeles sant!

Nya medlemmar

(komplettera din matrikel!)

Susan Reistad
Gäddviksvägen 1 B
822 92 ALFTA
0271 - 214 42
s.reistad.riksspelman
@telia.com

Bengt Andersson (vla pens)
Vindragaregatan 10 B
417 03 GÖTEBORG
m.bengt.andersson@hem.utfors.se
http://hem.fyristorg.com/m.bengt.andersson

Åsa Zetterkvist
Vidholmsbackarna 88
165 72 HÄSSELBY

Peter Spisky (v)
Särlagatan 1 A
214 48 MALMÖ
peter.spisky@swipnet.se
www.baroquefever.com

Christine Wirung (c)
Tjädervägen 6
167 66 BROMMA

Marie Vinsander (v stud)
Hertig Karls allé 95
703 40 ÖREBRO

Monalisa Fågelbrant-Karlsson
Mosjö 42
911 93 VÄNNÄS
0935-24078

Marianne Sundström (v, vla)
Bergkullevägen 246
461 67
TROLLHÄTTAN
0520-71652
ma.su@telia.com

Emilio Estrada (v)
Jungfruns gata 408 1 tr
136 60 HANINGE
08-741 34 27
070-156 15 46

forts. på nästa sida

Bok: Flera fioler

Fler och fler stråkpädagoger arbetar med "enstrumentsensemblar" – fiolensemble, violaorkester, cellogrupp ... Ett väl beprövat material som förtjänar att nämnas en gång till är *Fiddle Sessions*, en bok full av hela musikhistorien, duetter, trios och kvartetter som är skrivna för bara fioler men som går att transponera efter behov. På de 56 sidorna ryms över 40 stycken av olika svårighetsgrad, alla med kammar-musikaliska utmaningar. Både Mozart, Tjajkovski, jazz och negro spirituals får plats. Sedan boken kom har mycket nytt och fräscht skrivits och getts ut, men här finns fortfarande musik som är både användbar och rolig. Något för alla elever att skaffa – kopiera inte enstaka sidor, för den här boken kan de ha mycket glädje av!

Anna Braw

L Gearhart & E A H Green
Fiddle Sessions
Shawnee Press, Inc

Celloskola: Hurra!

Jag har fått Ulrik Lundströms nya celloskola *Cellisten 1* i min hand och sitter just nu och diggar den tillhörande CD:n. Fruktansvärt bra! Snygga komp – Ulrik Lundström spelar själv cellostämman gudomligt vackert på skivan – och alla melodierna utförs med en sådan kärlek till instrumentet att jag blir aldeles rörd. Tack och lov för att det finns pedagoger som hyser sådan respekt för även den allra enklaste musik. Alla gamla godingar som *Spanien* och *Köp varm korv* finns med, men har – hör och häpna! – fyllts med ett musikaliskt innehåll; djärva harmoniseringar som får det att suga till i kroppen. Kompen som svänger, gungar och flyter fram med både värme och glatt humör framförs av mycket duktiga musiker i alla möjliga stilar.

Första bekantskapen med *Spanien* görs genom att man får spela basstämman till ett gäng duktiga barnsångare. *Nu grönskar det* har fått ett cembalokomp, *Fjäriln vingad* har gitarrkomp i bästa Bellmanstil och *My heart will go on* pryds av ett mycket vackert tvärflöjts-solo.

Kompskivan är inspelad på två kanaler så har man en balansknapp på stereon kan man vrida bort cellon och bara spela med kompet.

Detta är den första celloskola som jag upplever sätter musiken i centrum på ett så lättfattligt sätt att vem som helst kan använda den. Den som har använt Ulriks samspelsböcker känner väl till den klara och tydliga layouten. Låtarna är varvade med små faktarutor och roliga bilder som inspirerar till egen färgläggning (även om det inte står i boken), lite taktartsövningar, skalövningar och i slutet ett par etyder i C- och G-dur.

När man kommit till slutet av boken har man hunnit spela 55 låtar som spänner över alla årstider och mött både folkmusik, rock'n roll, klassiskt och visa. Man har bl.a. provat på att spela på alla strängar, transponera, spela i fjärde läget, samt tonarterna D-, G- och C-dur. Många låtar går i den så ofta bortglömda taktarten 3/4. I slutet av boken finner man pysselsidor samt åtta samspelsarr för tre celli över låtar i boken. Allra sist finns notblad för den kreative elevens egna strålände alster.

I förordet säger Ulrik Lundblad själv att "min huvudtanke med *Cellisten 1* är att eleven ska känna spelglädje i sitt musicerande" och det kommer med nödvändighet att bli resultatet av en så inspirerande och rolig bok.

Det enda tråkiga med detta möte är att det i skrivande stund är nio dagar kvar till sommarlovet och att jag inte ens till hösten har någon elev att använda denna bok tillsammans med. Så jag får väl dra mig tillbaka till min kammare med bok och CD och njuta i min ensamhet...

Johanna Hedlund
cellolärare vid Musikskolan i Umeå

Ulrik Lundström
Cellisten 1 (bok + skiva)
Notposten, www.notposten.se

Fiolsonater: Tillskott

Från anrika ungerska musikförlaget Editio Musica Budapest (EMB) utkom häromåret 9

Sonate Facili. Med undertiteln *del barocco italiano per violino e basso continuo o violino e violoncello* vänder sig utgivaren till den som vill lägga den spelmässiga grunden till barockperiodens sonattradition. De nio sonaterna har nämligen det

gemensamt att de kan spelas i första läget. Samtliga sonater trycktes 1695 i Bologna av Carlo Buffagnotti, då under titeln *Sonate di vari autori*.

Några av de nio upphovsmännen är välkända i musikhistorien. Hit hör Giacomo Antonio Perti (1661-1756), som instruerade flera generationer i komposition. Hit hör också Giuseppe Maria Jacchini (ca 1663-17279, en föregångare inom sololitteraturen för cello, liksom – förstas

– Giuseppe Torelli (1658-1709), som hade en central roll inom violinkonsertens tidiga utveckling. Flera av de övriga namnen är helt och hållet bortglömda idag, och skulle ha så förblivit om det inte varit för just dessa sonater.

Utgåvan är prydlig och utgivarens redaktionella insats modest – och därmed på inget sätt i vägen för den som vill göra annorlunda. Cembalosatsen är helt acceptabel. En utgåva att varmt rekommendera för de lärare som vill bredda både sin egen och sina elevers repertoarkänedom, och fullt möjlig att använda tidigt i elevernas studiegång. Dessutom en trevlig första ingång till barocksonatens underbara värld.

Kjell-Åke Hamrén

red Carlo Buffagnotti

9 Sonate Facili

Editio Musica Budapest (artikelnummer Z. 14323)

Bok: Fascinerande

I denna biografi över åren 1939–1945 berättar författaren med egna ord hur han genom ett mirakel överlevde kriget i Warszawa.

Boken är oerhört gripande och det är svårt att lägga den ifrån sig när man har börjat läsa den. Det är fascinerande att höra någon berätta med egna ord hur han med musikens hjälp lyckades klara livhanken vid ett flertal tillfällen.

Man kan tala om musikens makt i syfte att påverka människor positivt.

Chopins *Nocturne* blir det stycke Szpilman sist framför på radion, sin arbetsplats, innan nazisterna tar makten. Det blir också det stycke han spelar sex år senare när kriget är över.

Man får följa Szpilman genom de sex år av skräck, då hans familj och vänner utplånas och där varje dag är en kamp för att överleva. Boken publicerades 1946, men de kommunistiska myndigheterna förbjöd kort därefter dess spridning. Jag vill varmt rekommendera denna bok både ur historiskt och musikaliskt perspektiv.

*Andrine Bendixen Mangs
fiol- och violalärare i Mölndal*

Wladyslaw Szpilman

översättning: Ingela Bergdahl

Pianisten

Bra Böcker

CD-ROM: Fullproppad

Alla Mozarts stråkkvartetter på mindre än en centimeter i nothyllan? Javisst, och kvintetterna och *Eine kleine Nachtmusik* också! Skivan där alla noterna – partitur och stämmor – finns som PDF-filer att öppna i en vanlig dator, och skriva ut i

valfri mängd (till elever?) på egen skrivare, är dessutom lätt att arbeta med. Noterna ser ut

som i vilken klassisk utgåva som helst. Sammanlagt ligger över 1100 sidor och väntar på att bli använda! För den som inte nödvändigtvis måste ha riktiga häften är detta ett fynd, inte minst för att

skivans pris är en bråkdel av tryckta noters (och nej, det är inte alls olagligt; Mozart har ju varit död ett tag). En liten varning visserligen: noter drar massor av skrivarebläck, så helt gratis blir det inte. Men att ha all denna musik i sin skiv eller nothylla är förstås att äga en skatt, särskilt om man är kvartettfantast!

Anna Braw

W A Mozart

String Quartets and Quintets – Scores and Parts

CD Sheet Music, www.cdsheetmusic.com

(svensk distributör: www.noter.nu, Edition Reimers)

CD: Fiolfrånvaro

Kan en blockflöjtist vara en förebild för en violinist?

Dan Laurin, här med ensemblen Parnassus Avenue, är verkligen en sådan! På skivan *Corelli & Cospelar* han musik av Corelli och hans mer och mindre kända samtida och efterföljare: Sammartini, Veracini, Barsanti m fl.

Blockflöjten är nog det mest välarbiterade instrumentet av alla, något som man borde låta sig inspireras av som violinist när man spelar barockmusik. Dan Laurin är dessutom en blockflöjtist med ovanligt vacker och varierad klang i sitt spel. I Corellis violinsonat op 5 no 11 flödar tonerna och klangen mäter sig väldigt bra med continuocellons fyllighet. Man saknar inte alls violinen (som jag annars ofta brukar göra när jag hör violinmusik framförd på blockflöjt) utan njuter verkligen av blockflöjtsklangen. Det är aldrig tråkigt att höra på Dan Laurin, han håller alltid musiken levande, ornamenterar spännande och varierat men utan överspel. I de olika sonaterna varierar också continuoet, man växlar mellan cembalo och orgel, theorb och barockgitar på ett väl genomtänkt sätt som förstärker musikens karaktärer.

En skiva väl värd att lyssna på alltså! Glöm inte heller att läsa i texthäftet som innehåller både fakta om kompositörer och verk och musikernas tankar om framförandet.

*Hanna Magnusson
studerande vid barocklinjen i Odense*

Parnassus Avenue med Dan Laurin

Corelli & Co

BIS

forts. Nya medlemmar

Annika Walldén
Cirkelgatan 27
904 21 UMEÅ
090-124372

Vigo Freij (v, vla, c)
Oxhagsvägen 9
522 91 TIDAHOLM
0502 - 404 10
music@vigorosa.se

Peter Edström (v)
Långvinkelsgatan 23
260 60 KVIDINGE
0435-200 20
070-779 05 03
peteredstrom
@hotmail.com

Ruth Hägglund
Stenhuggarvägen 3
904 40 RÖBÄCK
090-220 44

Har du någon kollega som ännu inte är med i stråklärförbundet? Har du någon elev som funderar på att söka till musiker- eller musiklärarutbildning? Värva en ny medlem! Beställ provexemplar av tidningen samt inbetalningskort från oss eller rekommendera ett besök på vår hemsida, där man kan anmäla sig som ny medlem och be oss att skicka inbetalningskort. Så fort medlemsavgiften kommit in på vårt konto gör vi i ordning ett välkomstpaket.
<http://home.swipnet.se/esta>

Vill du recensera?

Ett fantastiskt tillfälle att få tillgång till nytt material alldeles gratis: recensera i ESTA Newsletter! Vi har kontakt med flera av de stora musikförlagen, som skickar nya stråknoter till oss, och dessutom med en massa mindre förlag som ger ut stråkmateriale och med flera skivbolag och -distributörer. Chansen är alltså stor att du får tag i något riktigt användbart och intressant! Ett axplock av vad som finns hos redaktören nu kommer här – och hör av dig genast och tala om vad du skulle vilja ha, för först till kvarn ... Den enda motprestation som krävs är att du skriver för dina kollegor om materialet här i ESTA Newsletter. På det viset kan vi hjälpas åt att hålla oss informerade om vad som händer i musikvärlden!

Fiddle Time Starters
Fiddle Time Scales 1 & 2
Fiddle Time Jugglers med pianoackompanjemangsbok och CD
Fiddle Time Runners med pianoackompanjemangsbok och CD
Fiddle Time Sprinters med CD

Fiddle Time Christmas
 Bizet: *Popular Pieces* för violin och piano
 Händel: *Arrival of the Queen of Sheba* i arr för violin och piano

Skivor: Lekfullt, vackert

Visible Bass Line är varierad, lekfull och bred med en stor spridning vad gäller stilar och perioder. Den innehåller två potpurrier, höjdpunkter från *Carmen* och några av Offenbachs operor. *Carmen* är bra utförd, man känner både glädjen och smärtan, men stundtals är det önskvärt med lite mer intensitet och eld.

Från show- och musikscenen hör vi *Puttin' on the Ritz*, *These Boots are Made for Walking* och *My Baby Just Cares for Me*. Den klassiska skolningen lyser här igenom något och man får inte riktigt den schwung och det sväng man ibland skulle önska. Detta vägs dock mer än väl upp av de trevliga och smakfulla arrangemangen vilka fungerar som utmärkta länkar mellan stilar och instrument. Lowri Blakes sång känns inte helt stilren men bidrar i hög grad till skivans variation.

Naturligtvis finns det även flera originalkompositioner för cello och kontrabas. Bland de äldre hittar vi *Sonat i F* av Jean Barriére och Ignacius Pleyels *Tema och Variation*. Två virtuosa stycken för bägge musikerna vilka lyckas bra med att göra dem rättvisa, det finns en stor klarhet i de snabba passagerna, närvaro i de kontemplativa partierna och en skön luftighet som lättar upp.

De nutida tonsättarna representeras av bl.a. Julian Jacobsen med *Stop To Think!* – *Tango Song* och *Angelus* av Diana Burell, skivans enda kvinnliga kompositör.

Stop To Think! – *Tango Song* skrevs för Blake och Buckoke 1990 och är trots den något allvarsamma texten lekfullt och avspänt exekverad. *Angelus* bjuder på en rik klanglig resa. Även detta stycke är skrivet för denna duo och tar väl tillvara dess virtuositet och möjligheter. Stycket har trots sin mystik en underliggande spänst som gör det spännande att lyssna till.

Vad gäller den klassiska och nutida repertoaren så får jag känslan av att båda musikerna känner sig lite mera på hemmaplan, det blir en större säkerhet och närvaro i musiken, men den 'lättare' repertoaren har även den sin givna plats.

På det stora hela tycker jag att detta är en riktigt trevlig och rolig skiva med en väl avvägd blandning av sång, spel, stämningar och stilistiska skutt i ett smakfullt utförande.

Song of the black swan är en mycket vacker skiva. Cello och harpa visar sig vara en lyckad kombination och man förväns lite över att det inte finns mer musik för denna sättning. Lowri

Blake och Hugh Webb visar ett både känsligt och lyriskt samspel och det är stundtals så stämmingsfullt och meditativt att det nästan gör ont. Styckena är genomgående ganska korta och man får sig hela tiden små karameller till livs. När en har klingat ut och man känner sig harmo-

nisk och tillfreds med tillvaron kommer strax en till med nya smaker och lugnet sprider sig ytterligare i kropp och sinne. Ett par stycken bryter av något i stil och tempo men det fungerar bra och är välkomna som kontrast. Trots den meditativa stilen blir musiken aldrig svävande eller oavslutad, utan varje stycke har sin egen idé, och resultatet blir en väl fungerande helhet.

Jessica Colliander
 cellolärare i Göteborg

Lowri Blake (cello, sång) & Peter Buckoke (kontrabas)

Visible Bass Line

Lowri Blake (cello) & Hugh Webb (harpa)

Song of the Black Swan

Lowri Records, www.lowrirecords.com

Skiva: Energikick

Ska ungdomssymfoniorkestern eller orkesterföreningen spela ett sådant där musikmedley nu igen? Och känns det så där lagom kul?

Ibland behöver man backa några steg för att återupptäcka anledningarna. Varför spelar vi musikmedley?

Därför att musiker innehåller ett jättelikt och mångskiftande melodimaterial, forminnovationer, intressanta vändningar, känslöexplosioner, intrikata men ändå dansanta rytmer, publikfriande men sofistikerade idéer – så det så! Och instrumentalversionerna bjuder allehanda utmaningar, särskilt om man vill spela dem med den dynamik som står i noterna. Musikaltraditionen, en av våra yngsta konstarter för symfonibesättning, förtjänar all respekt.

Ett sätt att återupptäcka den är att lyssna på inspelningar med bra orkestrar, till exempel Richard Hayman (okrönt mästare) och hans egen ensemble. Här kan den som känner sig harvig i huvud, kropp och/eller ledarskap få en riktig Broadway-dusch och mycket inspiration för arbetet. De tio spåren är både medley och orkesterversioner av enstaka örhängen och täcker allt från *Oliver* (Bart) och *Sound of Music* (Rodgers) till Schoenbergs *Les Misérables*. Och visst kan man hitta material till sin pedagogiska gärning även här. Hur vore det att göra en

fantastisk uppvärmningsövning av *Do-Re-Mi*, till exempel?

Anna Braw

Richard Hayman and His Orchestra
Light Classics: Broadway Blockbusters
Naxos

Celloduos: Folkmusik

Deborah Greenblatt har undervisat, komponerat samt arbetat som violinist och violast (!) sedan 1971 och har även grundlig kännedom om amerikansk folkmusik. Här kommer hon med ett trevligt och användbart album med celloduetter.

En del av melodierna har sitt ursprung i Amerika, men också ett par svenska (*Boda Valsen* och *Jenny Lind Polka*) finns med. Flera kommer från Skottland och Irland. Till mina storfavoriter hör *Karapiet* från Armenien (som tekniskt inte är särskilt svår) och *Duj, Duj*, en zigenisk dans med fascinerande rytm.

I slutet av boken finns utmärkta och trevliga kommentarer till varje melodi. Där får man till exempel veta att den kända *Klarinettpolkan* (här i ett suveränt men knepigt arr) egentligen kommer från Polen!

Titlarna på styckena är roliga: *I Don't Want No Babies in My Bed*, *Smash the Windows*, *Up Jumped the Devil* och *Whiskey Before Breakfast*. Men jag måste konstatera att häftet ställer stora krav på cellisterna såväl när det gäller teknisk kapacitet som ensemblevana, ofta både i första- och andrastämman. Men de mest begåvade och spelvana eleverna kommer att ha riktigt trevligt!

Mycket annat finns utgivet av Deborah Greenblatt tillsammans med maken David Seay i huvudsak på eget förlag (se deras hemsida www.mastercall.com/g-s). Intressant skulle vara att se en recension av exvis *Viola Fiddling Tune Book* och *The Singing Fiddler's Tune Book*.

Solan Saving

huvudlärare i cello på

Musikskolan Lilla Akademien i Stockholm

Deborah Greenblatt
The Cello Fiddling Tune Book
Greenblatt & Seay
www.mastercall.com/g-s

Fiolsvit: Dramatik!

Inte så känd i Sverige, men väl värd att lära känna, är Ester Mägi, som brukar kallas den estniska musikens Grande Dame. Med *Ausdruck & Eindruck*, åtta stycken för fiol och piano, blir hon ett härligt tillskott för elever på högstadies- och gymnasienivå och deras lärare.

De åtta styckena kan spelas

var för sig, i olika kombinationer eller som en svit. Alla utgår från olika adjektiv, som också får bli satsbeteckningar: *Egensinning*, *Sjungande*, *Dansande*, *Nöjd*... Inget av dem kräver lägespel högre än tredje läget, och här finns mycket annat att arbeta med. Tonspråket är modernt och mycket dramatiskt men i regel melodiskt och lättillgängligt. De rytmiska utmaningarna kommer säkert att tilltala temperamentsfulla musikanter.

Pianisten har en viktig roll – detta är kamarmusik – och bör nog vara en lärare eller motsvarande. Inget hindrar dock stråkläraren från att dra nytta av detta och själv bjuda in kollegan till duospel. Styckena är utmärkt konsertmaterial även för "vuxna".

Anna Braw

Ester Mägi
Ausdruck & Eindruck – Acht Stücke für Violine mit Klavierbegleitung
Eres Musik, www.eres-musik.de

Skiva: Smakprov

En relativt ny CD från Latham Music har snurrat runt här hemma senaste tiden. Repertoaren är mest skriven enbart för stråkorkester, men vissa verk har inslag av piano och kompgrupp. Man får här 28 tips och idéer såväl för den nystartade stråkorkestern som för den mer avancerade kammarorkestern.

Vill man spela ett trevligt arr på *Blinka Lilla* och två andra lättsamma låtar, så rekommenderas *Rounds for strings* av Swayze (gr. 2). Två fylliga snygga arr. är *Barocca* och *Canon in B* Museav Atwell (gr. 2,5). Tar man med piano och vill ha lite svängig musik, så varför inte *Dorian Downs* av Robinson och *Blues for You*, en jazzlåt av Turner (båda gr. 3).

Har man tillgång till piano/stråk/kompgrupp, så är några av verken i *The American Journey* av Kerr (gr. 3) riktigt häftiga.

Sist men inte minst vill jag rekommendera *Branderburgkonserterna* 1 och 6 i arr. av Latham (gr. 4,5). Visserligen får man bara njuta några korta avsnitt ur varje sats på skivan, men de känns riktigt fint arrangerade.

Eftersom det är smakprov på olika musikstilar/låtar, så vet man inte hur de låter i sin helhet. En annan oklarhet är vad graderingarna gr. 1,5–5,5 innebär. Min tolkning är att efter några års spel på sitt instrument kan man klara av att spela de stycken som på skivan graderas 1,5.

Bertil Edström,
stråklärare i Skellefteå

Shirl Jae Atwell m fl
Works for string orkestra 2000
Latham Music, www.latham-music.com

forts. Recensera?

Händel: *Arrival of the Queen of Sheba* i arr för två violiner och piano
ABRSM Violin Grade 4 (CD)

Mussorgsky: *Taylor på en utställning* i arr för stråkkvartett

A Performer's Guide to Baroque Music

A Performer's Guide to Classical Music

A Performer's Guide to Romantic Music

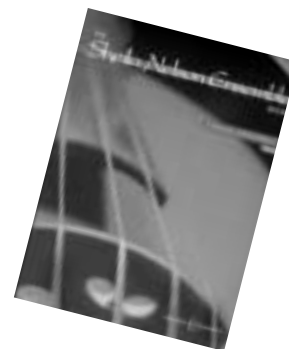
Music in Words

Cello Time Joggers med pianoackompanjemangsbok och CD

Cello Time Runners med pianoackompanjemangsbok och CD

Wizard's Potion – cellobok med CD

Witches' Brew – cellobok med CD

Sheila Nelson: *String Ensemble Book 1* med kopieringsunderlag för stämmorna

Edward Huws Jones: *The Celtic Fiddler* med stämböcker

New Pieces for Viola bok 1 & 2

A Sketchbook for Double Bass

The contemporary Cellist

Wizard's Potion – fiolbok med CD

Witches' Brew – fiolbok med CD

Tonsättarporträtt (bilderböcker + CD, på engelska):

Mozart, Bach, Bizet, Chopin, Haydn m fl

Hör av dig!

estanews@musician.org

Köpes

Mer eller mindre begagnat men fungerande dubbelfodral för två fioler, alternativt fiol och viola, köpes! Gärna med ryggsäcksremmar, men även äldre modeller med mindre finesser är av intresse.

Anna Braw
annabraw@yahoo.se
073-998 23 27

Till Salu

Under sommaren har min dröm att få bli ägare till en italienare äntligen blivit uppfylld. Därför tvingas jag skiljas från min älskade Klotz. Violinen är från slutet av 1700-talet, bär en apokryfisk etikett (Nicolos Amati) och är ett typiskt verk av den berömda Klotz-familjen i Mittenwald. Certifikatet, utfärdat av Max Möckel 1923, anger Egidius I Klotz som tillverkare. Instrumentet är mycket tilltalande utseendemässigt och har en angenäm ton.

Pris 120.000:-
Eva Bogen
Tel. 0302-312 21
EvaBogen@musikguse

Bok: Sömnpill

Denna italienska deckare fick mig att somna snabbt många kvällar.

Till en början hade jag inte tänkt läsa klart boken då jag tyckte att den svenska översättningen var alltför tunn och på sina ställen rent dålig svenska.

Boken är den fjärde i en serie om den sicilienske kommissarien Salvo Montalbano. Här hittar han en vacker kvinna, signora Michela Licalzi, brutalt mördad.

Kommissarien beskrivs som varmhjärtad men temperamentsfull fast jag uppfattar författarens beskrivningar som enformiga och tråkiga.

Efter diverse undersökningar som inte leder arbetet vidare kommer man till slutet av boken och då börjar det bli lite mer intressant. Där får man veta anledningen till valet av titel för boken men vem som helst har förmodligen redan slutat läsa innan man kommit så långt.

Jag kan inte säga att jag rekommenderar den här boken ens om man är intresserad av deckare eller fioler.

Författaren lär ha skrivit många romaner som utspelar sig på Sicilien och är en av Italiens mest framgångsrika nutida författare.

Andrine Bendixen Mangs

Andrea Camillieri
översättning: Barbro Svensson
Violinens stämma
Fischer & Co

Kvartettalbum: Blandning

Finns det något tillfälle då både *O sole mio*, *Swing Low*, *Sweet Chariot* och *Mexican Hat Dance* behöver

spelas – och där en sträckkvartett måste göra det? Då är detta album med partitur och stämmor ett perfekt köp, för här har tio hits arrangerats på ett sätt som bör tilltala såväl violinister som altviolinister och cellister. Melodin vandrar runt,

harmoniken är oförutsägbar och publiken kommer att jubla. Det är både roligt och snyggt, noterna är föredömligt läsvänligt satta och albumet har redan fått följa med mig och kvartetten på både bröllopsfest och gospelkonsert. Här kan högstadiekvartetten få spetsa öronen i äkta samspel och den professionella kvartetten få tillgång till önskelåtarna.

Anna Braw

arr **Barrie Carson Turner**
Beautiful Dreamer – 10 Popular String Quartets
Schott

Fiolsonat: Äntligen

Det är inte utan att man undrar varför ett tyskt förlags insatser ska behövas för att en stor svensk kompositörs fiolsonat ska bli tillgänglig för den fiolspelande världen. Men då får man väl vara desto mer tacksam att våra tyska vänner tog tag i saken, för Elfrida Andréas fiolsonat borde ingen behöva klara sig utan!

Jämförd med det som kallas standard-repertoar – Brahmssonaterna till exempel – är den ganska enkel och har en relativt liten pianostämma. Både violinist och pianist har dock mycket kammarmusik att skapa. De tre satserna, *Allegro*, *Andante cantabile* och *Allegro moderato e risoluto-Andante-Allegro*, har karaktär och inspirerar till arbete med fraserings och vibratofärgningar. Det känns riktigt fänigt att inte ha haft tillgång till ett så bra stycke tidigare!

Utgåvan innehåller inga fingringsättningar alls, så den som vill använda sonaten i undervisningen bör absolut arbeta mycket med den på egen hand först, helst med pianist. Även legatobågar verkar kunna kompletteras.

Varför inte satsa på en kvinnlig repertoar framöver?

Anna Braw

Elfrida André
Sonat för violin och piano (1872) –
förstautgåva
Furore Edition, www.furore-verlag.de

Skiva: Sjungande cellist charmar och förför

Cellisten och sångerskan Lowri Blake, professor vid Royal College of Music och vid Trinity College of Music, släppte under 2002 två skivor som har olika karaktär, men som båda tog mig med storm.

På den första, *The 1948 Sonatas*, spelar hon tillsammans med pianisten Iwan Llewelyn-Jones sonater av Nikolay Myaskovsky, Elliot Carter samt Francis Poulenc. Det är en rakt igenom njutbar skiva som jag unnar alla människor att ha hemma.

På den andra, ännu mer intressanta skivan, tar hon bruk av en annan av sina begåvningar – sången. *Captain Cook's Cello* heter skivan där hon helt enkelt musicerar tillsammans med sig själv och gör musik av Carl Vine, Peter Sculthorpe, John Keane och Ian Blake. Hon använder sig av tekniker som "cello and pre-recorded CD" och "multitracked cello and voice" och det är rent ut sagt rusligt bra! Hon är en av de mest musikaliska musiker (!) jag har

hört och behandlar varje fras med aldrig sinande nyansrikedom. Hon sjunger bokstavligt talat både med och genom cello och jag längtar till hennes nästa skivsläpp.

*Johanna Hedlund
cellolärare i Umeå*

Lowri Blake och Ian Llweilyn-Jones
The 1948 Sonatas

Lowri Blake
Captain Cook's Cello
Lowri Records, www.lowrirecords.com

Bok: Svärgreppad

Jag har läst Ulla Wiklunds bok *Den lydig kreativitet* flera gånger men har svårt att få något grepp om den. Boken innehåller många stortilade begrepp och vackra ord om vikten av att uttrycka sig, det livslånga lärandet, demokrati osv.

Första delen handlar om Ulla Wiklunds egen musikaliska bakgrund – i musikskola, skola och som ung popstjärna i bandet Smulorna. Hon har själv upplevt motsättningar mellan "fin och ful musik". Det som accepterades hos pianoläraren och den popmusik och egna låtar som hon själv ville spela. Även i skolan upplevde hon periodvis musikundervisningen som stel och hämmande för kreativiteten – ett slags "lydig kreativitet". Resten av boken behandlar sedan hur barn lär sig, musikens betydelse för barns utveckling och modeller för undervisning.

Jag tycker att Ulla Wiklund i mängt och mycket slår in sedan länge öppna dörrar. Nuförtiden hör det till undantagsfallen att pianoläraren tycker att det är "fult" att spela efter ackordanalys eller att musiklärare i grundskolan ägnar sig åt pekpinnestyrd katederundervisning. Läs gärna boken som inspiration eller som en handbok i hur man undervisar utifrån Ulla Wiklunds eget material – men om ni söker efter en verkligt omvälvande "vild kreativitet" får ni leta vidare!

Hanna Magnusson

Ulla Wiklund
Den lydig kreativiteten – om barn, estetik och lärande
Sveriges Utbildningsradio, www.ur.se

Skiva: Udda röd tråd

Det finns många sätt att bestämma innehållet på en skiva på: Antingen kan man spela verk av en särskild kompositör, en viss epok, enbart konserter ... Den röda tråden kan vara ett land, en solist eller kanske bara en känsla. Men att hitta en skiva där temat var moderna, kvinnliga, engelska tonsättare var i alla fall för mig helt nytt.

Först kommer fyra verk av Rebecca Clarke: Violasonat, *Morpheus*, *Lullaby* (1909) och *Lullaby*

(1913). Clarke levde mellan 1886 och 1979. Hon föddes i England, studerade violin vid the Royal Academy of Music och var den första kvinnliga kompositionseleven vid the Royal College hos Stanford. Hennes musik är mycket intressant, oförutsägbart och spännande. Den var under flera år bortglömd och det är tur för oss att den åter har upptäckts!

Nästa stycke är *English Reel* av Freda Swain. Ett kort, lekfullt stycke. Det verkligen sprudlar av liv och entusiasm. Swain hade mycket starka känslor för irländsk musik och *English Reel* är ett typexempel för hennes stil.

Ett nytt stycke av Rebecca Clarke följer. *I'll bid my heart be still* är ett av hennes senare verk. Det är ett avslappnande stycke, ett arrangemang av en gammal skotsk melodi.

Violasonaten av Pamela Harrison är raka motsatsen till Clarkes sonat. Där Clarkes är upprörd och kraftfull är Harrison's meditativ men ändå otroligt intensiv och mycket vacker. Skivan avslutas med *Oh can ye sew cushions* av Janetta Gould. Detta är ett mycket vackert stycke som avslutar en mycket bra skiva. Med tanke på skivans tema har musikerna lyckats göra en mycket varierad och behaglig skiva. Det finns musik för alla sinnesstämningar. Det är oerhört skickliga musiker som framför mycket bra musik. Det är en rolig idé och det är roligt när kreativitet utfaller så bra som det gjort här!!!

Emma Johansson

Helen Callus
A Portrait of the Viola
ASV

Skiva: Inre lugn krävs

Magginikvartetten har de senaste åren spelat in lite ovanligare musik. Engelsmannen

Arnold Bax' (1883-1953) tredje stråkkvartett från 1936 är ett exempel. Lyssnaren möter en sökande harmonik och starka dynamiska skiftningar. I linje med modernt violinspel

spelas i synnerhet primariestämman med stor intensitet. Impressionism med romantiska underströmmar, expressiva och rytmiska, nästan aggressiva avsnitt omsluter mer lyriska passager. Magginikvartetten känner inga tekniska begränsningar. Det här är musik som nog kräver ett inre lugn hos den som lyssnar. CD:n innehåller också två tidigare verk, en *Lyrical interlude* för stråkkvintett och en långsam sats från en stråkkvartett komponerad 1903.

Sören Jansson

Magginikvartetten
Arnold Bax: String Quartet No. 3
Naxos

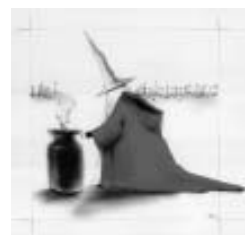
Hjälp oss med länkar!

Du som varit inne på vår egen förbundshemsida, <http://home.swipnet.se/esta>, har kanske sett den länklista vi har satt ihop och lagt där. Där är det meningen att vi medlemmar och andra intresserade ska kunna hitta allt möjligt – notleverantörer, musikers egna webplatser, instrument ... och varandra! Förse oss genast med en länk till din musikskola! Skicka helt enkelt adressen till estanews@musician.org

Prova på Peters

Edition Peters erbjuder just nu ett gratis provpaket av sitt nya material för nybörjarstråkar (än så länge violin och cello), *Witches' Brew* och *Wizard's Potion*, två böcker med bredvidspelningsstycken av den kända engelska pedagogen Caroline Lumsden och jazzpianisten Ben Attwood. Vi ser fram emot att kunna recensera materialet, men beställ dina egna böcker redan nu! Skicka ett e-postmeddelande till sales@uk.edition-peters.com och be om "free sample pack".

Tre rum för olika sor

Bengt Frid beskriver arbetet i Stråkstudion

I förra numret av ESTA Newsletter berättade Bengt Frid, fiolpedagog i Västerås, sin egen violinistiska – musikaliska och ergonomiska – historia. Här får vi läsa om resultatet av hans tankar under tiden: Stråkstudion med dess olika rum och övningar.

Vi har väl alla med beundran sett dessa mästare i action som med sina snowboards har tagit kommandot över tyngillagen i en sk halfpipe. När det gäller att förvalta kraften i en rörelse har vi som violinister mycken kunskap att hämta här.

Men låt oss ta saker och ting i deras rätta ordning. I förra numret beskrev jag Stråkstudions bakgrund. Här tar vi en närmare titt på Stråkstudion som den ser ut vid Västerås Kulturskola.

Stråkstudion består av tre rum eller avdelningar, vilka alla används vid varje lektionstillfälle.

Akustikum

I det första rummet – av en journalist döpt till **AKUSTIKUM**, delbart med en vikvägg – bedrivs undervisningen på mer eller mindre traditionell väg, enskilt eller i grupp. De sista åren har jag här oftast undervisat två elever samtidigt. Genom att jag ambulerar mellan eleverna får den ene en stund för sig själv då han/hon, i egen takt, kan "smälta" en tidigare given instruktion samtidigt som jag under tiden är hos den andra och vägleder honom/henne. Den här modellen är mycket tidseffektiv och uppskattas mycket av både arbetsgivare och elever.

Gymmet

Det andra rummet – **GYMMET** – är utrustat med åtta sk stationer, alla försedda med redskap i glada färger.

Fram till andra årets vårtermin undervisar jag i grupp och därför innehåller varje station redskap för sex elever.

Elever som visat att de är mogna att själva ta större ansvar för sin egen utveckling får ett "körkort" för studion i sin helhet vilket därmed öppnar möjligheterna för en stor frihet i schemalagningen vilket jag återkommer till i den tredje artikeln.

Redskapen i gymmet är vart och ett ägnat att under stor koncentration och bit för bit specialträna hela det rörelseschema, de grepp och andra fysiska företeelser som förekommer i violinspel och för att inläringen skall gå så djupt och snabbt in i medvetandet som möjligt har jag valt att göra detta utan samtidiga musikaliska krav.

Det handlar inte bara om att stadfästa stråkfattningen eller stråkföringen och annat som är lätt att visuellt kontrollera. I ännu högre grad handlar det om att öva upp balans, balanserande motrörelser, utveckla det kinestetiska sinnet, lära sig kontrollera den kinetiska muskelkedjan, öva upp reflexer mm. Allt på ett mycket avspänt och stimulerande sätt. En sorts lek mitt i allvaret.

Stationer för olika övningar

Av utrymmesskäl beskriver jag här nedan endast tre av de åtta stationerna och bara ett litet fåtal av de ca hundra övningar som finns i form av övningskort i gymmet.

Nacke och skuldror får ofta ta emot mycket stryk hos violinister och det är därför viktigt att tidigt lära sig hur kontakten käkben/violin skall fungera. Runt en tänkt axel, som går in genom ena örat och på sin väg passerar atlaskotan, innan den går ut genom det andra örat, lär vi oss att framåtrotera huvudet utan att aktivera eller negativt påverka rygg, nacke och skuldror.

Vid den här stationen, **Utan redskap**, använder vi kroppen – på den här bilden, pekfingrarna – som det enda hjälpmedlet.

Inom parentes kan nämnas att specialister använder bl a dessa övningar för att – genom den avspänning det ger i nacke och skuldror – bota eller åtminstone lindra tinnitus.

Effektivt arbete i öppet läge

Med **Stråkmaskinen** lär vi oss att en led arbetar mest effektivt i sitt neutrala läge eller det läge där leden är som mest öppen. Detta beror på att musklerna runt dessa leder, i sin längd, är anpassade till just detta läge, precis som beskrevs i inledningen av den första artikeln.

Svenska Stråkläraryrskörbundets höstmöte

hålls under Stråkdagarna på Artisten i Göteborg. Höstmötets uppgift är att komplettera vårt årsmöte som beslutande storsamling för medlemmarna i vårt förbund – vi ser fram emot att möta dig där! Bl a kommer vi att diskutera och fastställa medlemsavgiften för nästa år. Du som vill delta enbart i höstmötet och inte i Stråkdagarna, hör av dig till Eva Bogren, eva.bogren@musik.gu.se, 0302-312 21, för uppgift om dag, tid och lokal.

ters inläring

i Västerås

Violinspel är verkligen ingen statisk verksamhet och det är tyvärr liten procent av speltiden som våra leder befinner sig i detta idealläge. Men vid Sp och Fr – då lederna ligger i sitt yttersta läge – har musklerna runt dessa leder, lagrat den energi som behövs för att ta oss tillbaka till neutralläget M. Om vi lär oss att uppleva och utnyttja spänningarnas och kroppsrörelsens egen kraft, den sk kinetiska energien eller rörelseenergien, lär vi oss att på ett *muskulärt* avspänt och kontrollerat sätt pendla mellan Fr och Sp, vilket även ger själva *musicerandet* en klart mer avspänd attityd, (bild 2). Försök att för Din inre syn se skateboardåkaren i sin halfpipe.

Till varje stråkrörelse hör en specifik motrörelse med resten av kroppen och denna varierar med var på stråken vi spelar och på vilken sträng stråken går.

Tre muskelfunktioner

En muskel kan ha tre funktioner. Låt oss t ex se på den arm som lyfter instrumentet.

De muskler som tillsammans förverkligar själva lyftandet kallas **agonister**, för minnets skull kan vi säga att de *agrar*. De som medverkar till att inte armen faller åt sidan kallas

synergister – jmf *synergieffekt* – och slutligen, de som gör lyftförelsen både harmonisk och stabil genom att långsamt släppa efter på motsatta sidan av agonisterna kallas **antagonister**, de som *motarbetar*. Men den muskelgrupp som har tankens intention på sin sida vinner dragkampen.

Många av oss minns kanske den roliga övningen vi gjorde som barn, när vi pressade våra raka armar mot en dörrkarm för att sedan ta ett steg framåt. Vad som då hände var, att just de muskler som pressade armarna utåt –agonisterna – inte behövde stöd från de andra två grupperna och så småningom slappnade av något. Agonisternas dominans blev tydliggjord när armarna plötsligt flög upp i luften.

En av idéerna med **Japanska hotellet** är att vi, på samma

Älvsbyn är en liten ort några mil från norrbottenskusten. Kommunen har knappt 9000 innevånare. Vi i musikskolan når ungefär 320 elever varje vecka. Det känns som vi för en ständig kamp mot politikerna för vår existens, så därför är det extra roligt att minnas den lyckade konserten i vintras. Då gästades Älvsbyn av Norrbottens kammarorkester som en del i kommunens arrangemang Midvinterfestivalen. Det tillfället ville vi i musikskolan inte missa. Hur skulle vi fylla kyrkan med publik och hur skulle vi få eleverna att komma och lyssna?

Styrkta av fjolårets samarbete med Norrbotten Big Band så visste vi hur. Det gällde bara att få de styrande på kommunen och Norrbottensmusiken med på noterna. Efter en smula arbete var det grönt och en eftermiddag i februari kunde vi samlas i Älvsbyns kyrka för repetition – NKO och

sätt som i dörrkarmsexemplet, tränar upp styrka och smidighet i de muskler som har ansvar för

lyftandet av instrumentet genom att pressa lyftarmen mot redskapet, (bild 3), i första hand rakt upp men senare även med armbågen i läge för de olika strängarna.

Med det här redskapet lär vi oss också att en bra teknik på greppbrådan i mångt och mycket har sitt ursprung i vad som händer i armen *under* greppbrådan. Text vid sträng- eller lägeväxlingar.

Eftersom det sägs att det fordras att ca 50 muskler är i aktion för att föra en sked soppa till munnen och alla dessa tillhör en av de tre grupperna, inser vi också att det för oss violinister är onödigt att veta alla musklers namn och läge. Vad som är det viktigaste för oss att veta, är de tre funktionerna och hur man lär sig balansera aktiviteten dem emellan.

Ett moment i sänder

Att koncentrera sig på ett moment i sänder är som att trampa upp en stig i skogen. Ju oftare man går samma stig, desto tydligare blir den och desto mer sällan går man vilse.

Koncentrationen använd som verktyg har dock en stor nackdel: den går nämligen bara att använda på en sak i sänder. Men det är just detta faktum, som gör att Stråkstudion och kanske speciellt Gymmet ser ut som det gör.

Genom den ökade koncentration som denna typ av övningar automatiskt medför tränger kunskapen snabbare och djupare in i minnet.

För barn är lek och rörelse synonymt med avkoppling och därför får arbetet i gymmet dubbel effekt.

I den tredje och sista delen kommer jag att ta Er med in i **Elstudion** och samtidigt "knyta ihop säcken" genom att bland annat ta en titt in i framtiden.

Bengt Frid
lärare vid Västerås Kulturskola
www.straakstudion.se

musikskolans fiolelever. Vi hade förberett två stycken tillsammans, arrangerade av två av våra musiklärare. På kvällen framförde vi en lyckad konsert inför fullsatt kyrka.

Sällan har väl *Babbalissas-hyfs'n* och Beethovens 9:a framförts med sådan schvung och under publikens jubel. Andra halvan av konserten svarade NKO för tillsammans med Maria och Anna Lindahl. Och våra elever fick lyssna till några fantastiska violinister och musiker, en verklig inspirationsstund.

Tack för gott samarbete, Norrbottensmusiken! Hoppas att fler utnyttjar denna fina möjlighet till samarbete mellan elever och proffsmusiker.

Nu till den svåra frågan: vilken orkester ska vi spela med nästa år?

Malin Jacobsson
musiklärare i Älvsbyn

Folkmusiksidan med Sören Jansson

– från och med nu återkommande i ESTA Newsletter

Är det inte dags för en folkmusiksida i ESTA Newsletter? Frågan har varit uppe många gånger i stråkläraryrkesförbunds-sammanhang, och nu kan vi presentera vår nye folkmusikredaktör, Sören Jansson. Han inleder med en rad tankar om hur man skriver om och spelar folkmusik i Sverige och i Svenska Stråkläraryrkesförbundet.

Efter att jag blivit ombedd att skriva om folkmusik i "Bullen" och sagt ja till det har mina kalla fötter varit påtagliga... Hur man än försöker skriva om en viss genre lider man som skribent av att ens bakgrund aldrig är lämpad för att vara vederhäftig. Med detta för ögonen vågar jag kanske ta steget ändå – i förhoppning om att de folkmusikens store likaväl som de utan erfarenhet av genren skall kunna överse med de brister som textförsöken kommer att lida av.

Vanliga stråklärare med klassisk skolning, verksamma i musikskolor tror jag drar sig för att foga låtspel till sin undervisning. Redan en lätt känsla av otillräcklighet inom detta fält kan verka hämmande.

Gehörsinläring

Om kravet är att man ska ha lärt sig en låt direkt av en erkänd spelman kan det förstås bli tvärstopp. Lärare som undervisar i Suzukis anda brukar vilja mena att det gehörsrättiga där är likadant som vid låtutläring. Här är det rimligt att skapa litet

klarhet – den musik som används i Suzukis böcker är med få undantag sådan musik som komponerats/skrivits av mer eller mindre kända

tonsättare. Utgångspunkten är alltså en notbild. De inspelningar som eleverna lyssnar på har gjorts av Suzuki själv och av ett antal andra (ej namngivna?) musiker.

Naturligtvis behöver man en tradition för att kunna förstå hur noterna skall spelas; när det gäller äldre musik har (som alla vet) under de senaste 40 åren den traditionen varit föremål för mycken "forskning".

Svensk folkmusik, svenska låtar, har inte skapats vid skrivbordet utan vuxit fram i händerna på spelmannen, som givetvis lärt sig låtar av andra spelmän (inte av inspelningar med alltid samma musiker) och sedan med fantasin lekt fram nya melodier i samma anda. Många låtar har aldrig blivit nedtecknade i noter och när spelmän inte hållit dem vid liv har de förrirat sig in i glömskans land.

Att från att lyssna till en spelman skapa en utförlig notbild är knappast möjligt, om noterna sedan skall kunna användas i praktiken. Alla de små förskjutningar och betoningar, drillar och utsmyckningar som ofta pryder exempelvis en polska blir nästan omöjliga att avläsa och om man har lyckats tolka dem blir de alltför styrande och begränsande.

En användbar uppteckning skall vara ett stöd för minnet men sättet att spela låten måste man på något sätt ha lyssnat sig till. Sedan ett par år finns på CD nyutgivningar av Yngve Laurells fonografinspelningar. Där hör man det tidiga 1900-talets spelmän; en del av denna musik finns i *Svenska Låtar*, det stora folkmusikmaterialet i 24 band med uppteckningar av Nils Andersson och Olof Andersson. Böckerna går att köpa på Musikmuseet i Stockholm. Längre tillbaka än Laurells inspelningar kommer vi inte men en av spelmännen är född 1839, vilket säger något om den historiska halten. Orspselmanen Gössa Anders Andersson finns på dessa vaxrullar men även på bandinspelningar från 60-talet när han var i 80-årsåldern. Överensstämmelsen i spelsättet hos den unge och den äldre spelmannen är slående!

Några metodiska idéer

Hur börja med låtar om man aldrig försökt? Det får bli några försiktiga tankar. Svensk folkmusik finns det ett ganska stort utbud av på CD. Musikgrupper med varierande excentriska namn har varit på modet i något decennium, men dessa (ofta nog mycket välspelade) musikanter är inte representativa för en äldre tradition och det är rimligt att vända intresset mot inspelningar med enskilda spelmän; de flesta av dessa har kommit ut på skivmärket Giga. Man kan välja ett par tre CD och börja med att lyssna. Men inte lyssna på alla spår efter varandra utan litet i taget.

En bra start-CD tror jag är den med Göran Premberg: *Orustlåtar*. Låtarnas rättframma karaktär liksom Görans friska spelsätt gör hela CD:n mycket tillgänglig. Sedan kan man av

Henry Wallin med tungan rätt i mun, fångad av Sören Jansson vid en session i Bror Hjorts hus i mars 2000.

Bok +CD: Inspiration för improvisation

När Anna Braw och jag sågs på jullovet hade hon med sig en bok med tillhörande CD-skiva av den för mig okände amerikanske violinisten Edgar Gabriel. Bokens syfte är att lära violinister på alla spelnivåer att improvisera. Vi satte på CD:n och började spela igenom de 12 låtarna, alla i olika musikstilar. Det var verkligen roligt, och vi blev båda överförtjusta. Boken togs med veckan därpå till Stråkdagarnas planeringsgrupp och de blev lika betagna. Raskt beslutades det att vi måste få Edgar att komma till Sverige och visa sitt material och lära ut improvisation för stråkmusiker. Till vår glädje tackade han ja och när han kommer i höst hoppas han ha böcker klara även för viola och cello. Här följer en kort recension av boken som borde finnas i varje fiollärares bibliotek.

I sitt förord skriver Edgar Gabriel att *String Groove* är ämnad för fiollärer och violinister på alla nivåer från nästan nybörjare till avancerade musiker som vill lära sig att improvisera. För den som är förtrogen med improvisation på fiol är *String Groove* också ett utmärkt undervisningsmaterial. Genom improvisation kan man utveckla ett eget personligt uttryck, få en större förståelse för de stora kompositörerna såsom Bach, Beethoven och Mozart som ju alla var duktiga improvisatörer, lära sig vikten av musikteori samt att man kanske kan upptäcka en helt ny och intressant sida av sitt instrument. Edgar betonar också vikten av att lyssna på bra improvisationsmusiker för att få goda förebilder. Genom hela boken kommer förslag på artister som är duktiga inom just sin genre.

String Groove består av 12 låtar komponerade av Edgar själv. Den första är en irländsk jig, och sedan följer de mest skilda stilar: smooth jazz, swing jazz blues, medium rock, slow middle eastern pop, old-time fiddle, cha-cha, heavy metal blues, cajun waltz, pop blues, swing jazz och till sist hip-hop-funk-jazz.

Trots att det bara är 12 låtar är boken på hela 60 sidor. Den innehåller mycket men lättförstålig text, många notexempel och väldigt bra pedagogiska instruktioner. På slutet finns en teoridel som tar upp intervall, tonarter, ackordlära, musikstilen swing liksom ett avsnitt om utrustning som kan behövas för att förstärka violinen då man spelar ihop med andra kanske elförstärkta instrument. Boken kommer med en CD-skiva där låtarna är inspelade dels med Edgar Gabriel som violinsolist och dels med enbart komp. Kompen är varierade med flera olika instrument-besättningar, alla med

riktiga musiker till skillnad från många andra material jag stött på med enbart syntackompanjering.

I förra numret av ESTA Newsletter (sidan 16-17) fick ni noterna på *Blue Bows*, en svängig blues som ett hundratal fiolelever från hela Sverige redan framfört tillsammans med Triple and Touch under en konsert i maj. *Blue Bows* är det tredje stycket i boken. I detta kapitel får vi en kort bakgrund till bluesen och instruktioner om hur man lär sig spela blues. Till att börja med är det bra att kunna bluesskalan, som ju i grunden är en pentatonisk skala med tillägg av tritonus. Därefter går Edgar pedagogiskt igenom i hela 18 övningssteg hur man kan öva sig att improvisera.

Jag har själv aldrig kunnat improvisera, men detta var så enkelt att mitt självförtroende på en kort stund ökade avsevärt, och roligt var det! Fortsätter man läsa om bluesen får man ytterligare inblick i bluesens filosofi och historia. Sedan följer ett lite längre stycke om bluesens harmonilära och man får ett exempel på hur man kan göra ett litet komp på ackorden. I slutet av kapitlet får vi lite musikteoretisk inblick i bluesen samt fler avancerade idéer för de som verkligen vill fördjupa sig. Till sist listar Edgar några duktiga improvisatörer som jag gissar är violinister som finns att lyssna till på skiva.

På detta sätt är varje kapitel upplagt. Boken som Edgar själv gjort layouten till är lätt överskådlig med lättläst typsnitt och stora tydliga noter. Här och där finns en liten teckning av "Mr. Groove" som ger uppmuntrande kommentarer längs vägen. Så här tycker jag att ett bra pedagogiskt material ska se ut och jag kan varmt rekommendera boken som redan finns att köpa i Sverige.

Jag ser fram emot att få träffa Edgar Gabriel under Stråkdagarna den 27–29 oktober. Jag hoppas att ni alla har möjlighet att komma till Göteborg i höst för att stifta bekantskap med en spännande musiker och härlig musik!

Eva Bogren

Edgar Gabriel
String Groove

www.stringgroove.com, distr i Sverige: Musica Vigorosa

forts. från föregående sida

dessa låtar välja en som verkar mindre tekniskt krävande och försöka spela med – gärna med hörlurar, men var alltid försiktig med ljudvolymen.

När låten "sitter" kan det vara idé att försöka teckna ned den på noter. Då om inte förr upptäcker man hur svårt det är att få med alla de finesser som hörs på inspelningen. Notbilden måste få vara ett skelett som man sätter kött på när man spelar.

Försök avstå från att spela direkt efter notbilden, betrakta den i stället tyst och "hör" hur den låter.

Med litet erfarenhet av detta slag kan det vara värt att undersöka vid vilka spelmannsstämmor det finns låtutläring. En säker källa är Izzy Youngs lilla ovärderliga skrift *Folklore center* – en prenumeration får man till mycket ringa kostnad.

Bor man inte för långt från Stockholm kan man på

söndagskvällar söka sig till Skeppsholmsgården där det brukar vara en timmes låtutläring, gratis dessutom. Ska man få ut maximalt värde är en liten bandspelare eller minidiscspelare näst intill nödvändig.

Steg in i en ny värld

För mig kom låtspelet sent in, efter många år med bara klassisk musik och kammarmusik. Genom Ole Hjorth öppnades en outtömlig källa till inspiration. Nu kan man mycket lättare komma åt alla intressanta spelmän såväl på historiska CD-utgåvor som på nyare inspelningar. Det kan inte hjälpas att det uppstår en annan samhörighetskänsla mellan lärare och elev, när de sitter utan noter och nöter in en ny låt. Överlämna inte denna möjlighet till enbart de allra mest erfarna låtspelarna – ta steget in i en ny (gamal) värld.

Sören Jansson

Anmälan till Stråkdagarna 2003

HÄRMED ANMÄLER JAG MIG TILL STRÅK DAGARNA 2003
(måndag 27/10 kl. 10.00 – onsdag 29/10 ca kl. 13.00)

Namn:

Adress:

Postadress:

E-post:

Telefon:

Instrument:

Jag anmäler mig till Stråkfesten på måndagskvällen kr 120:- ord. buffé veg. alt
(Festen betalas kontant vid incheckningen)

Jag vill ha kommande information via e-post

Faktura på kursavgiften sändes till:

Namn:

Adress:

Postadress:

E-post:

Telefon:

Musik/Kulturskolans organisationsnummer: _____ (OBS viktigt!)

Personnummer (endast privatpersoner): _____

SISTA ANMÄLNINGS DAG 12 SEPTEMBER!

Anmälan skickas till:

Stråkdagarna, Musikhögskolan, Box 210, 405 30 Göteborg

eller via fax: 031 - 773 40 30 eller

e-post: andrine.bendixen.mangs@telia.com

Elevinstrument av hög europeisk kvalitet:

Fiolsatser från 2.350:-
 Violasatser från 2.750:-
 Cellosatser från 6.900:-
 Kontrabasar från 8.600:-

I satserna ingår tjeckiskt instrument och engelsk glasfiberstråke från P&H. Till fiol och viola tjeckiskt etui med axelrem eller ryggsäcksremmar, till cello tyskt fodral men ryggsäcksremmar. De tjeckiska stråkinstrumenten håller en jämn och hög kvalitet och finns i många modeller. Beställ gärna katalog!

Nu kan Du också beställa noter från oss!
 Suzuki, fiolskolor och "bredvidspelningsböcker".

Besöksadress: Verkstadsgatan 9, Stockholm

Tel. 08-668 13 15 Fax 08-17 77 73

www.fiolaffaren.se

Även postorder!

N NILSSON FIOLBYGARE AB
 ETABL. 1888

**ALLT INOM STRÅKINSTRUMENT
 STORT URVAL
 FRÅN NYBÖRJARINSTRUMENT
 TILL
 SOLISTINSTRUMENT
 SAMTLIGA INSTRUMENT FACKMANNAMÄSSIGT
 INJUSTERADE PÅ VÅR VERKSTAD**

**STORT SORTIMENT AV STRÅKAR, ETUIER
 STRÅNGAR, AXELSTÖD, HARTS M.M.
 REPARATIONER**

ERIKSLUSTVÄGEN 62 TEL 040-15 98 03
 S-216 18 MALMÖ FAX 040-15 97 47
 SWEDEN e-mail info@nilsson-fiolbyggare.se

MEMBER OF: International Society of Violin and Bowmakers
 Verband Deutscher Geigenbauer und Bogenmacher e. V.

Stoppdatum för årets sista nummer: 15 oktober 2003. Skriv!

Kompletterande information om Stråkdagarna

(se anmälningsblankett på föregående sida och text på s 5)

Anmälan är bindande och bör ske senast den 12 september 2003. Det går **inte** att anmäla sig till enstaka dagar. Kursavgiften faktureras före kursdagarna. För lägre kursavgift krävs medlemskap i SSF-ESTA tecknat före den 31 augusti.

Studerande bör ta med studerandeintyg eller kopia på kvitto för betald kåravgift ht. -03.

Vid återbud faktureras en registreringsavgift på 400:-.

Grupper med 6 eller fler deltagare på samma faktureringsadress får 10% rabatt på kursavgiften.

Stråkdagarna bjuder på fika samtliga dagar. Övrig kost samt logi ingår ej.

För information, kontakta Ylva Lundberg: telefon: 031-52 97 01 eller Andrine Bendixen Mangs via e-post andrine.bendixen.mangs@telia.com eller telefon: 031-795 34 12.

OBS Glöm inte att föränmäla måndagskvällens fest. Kostnad 120:-.

Årets priser är inkl. 6 % moms som är avdragsgill för arbetsgivaren.

Kursavgift för medlemmar i Svenska Stråklärförbundet ESTA: 2000:-

Kursavgift för icke medlemmar: 2350:-

Kursavgift för studerande medlemmar i Svenska Stråklärförbundet ESTA: 700:-

Kursavgift för studerande icke medlemmar: 850:-

Övernattningalternativ nära ARTISTEN

Hotell Lorensberg, Berzeliig. 15, telefon: 031-81 06 00.
 Specialpris inkl. frukost: Enkelrum 850:-, dubbelrum 1260:-
 (uppgä tillhör Stråkdagarna vid Göteborgs Universitet när ni bokat)

Aveny Turist, Södra Vägen 2, telefon: 031-20 52 86.
www.avenyturist.com

Lisebergs camping och stugbyar, telefon: 031-84 02 00.
www.liseberg.se

Stigbergslidens Vandrarhem, telefon: 031-24 16 20.
www.hostel-gohenburg.com

Göteborgs Vandrarhem, telefon: 031-20 10 50
 Mölndalsvägen 23, enkelrum 350:-, dubbelrum 200:- per bädd
www.goteborgsvandrarhem.se

Göteborgs Turistbyrå kan stå till tjänst med andra alternativ.
 Om du reser med tåg/flyg/bil, undersök paketpris. Information dygnet runt på telefonsvarare, telefon: 031-61 25 00.

www.goteborg.se har ytterligare information

A STON ADLERSANBLAD

bjuder på

cellopannkakor

MELODI

MUMS! JAG VILL HA PANNAKKA — MED SYLT & GRÄDDE PÅ, OCH

FÖR JAG INGEN PANNAKKA — SÅ VILL JAG HA BANAN!

KOMP (pizz)

Aston Adler Sandblad vann andra pris i den yngsta klassen i vår kompositionstävling med sin låt Mums!. Så här berättar Aston med hjälp av mamma i ett brev:

Jag tycker väldigt mycket om min cello och om min fröken Petra Hellqvist. Det är så roligt att komma till henne, spela cello och få nya låtar. Min mamma och jag färglägger noterna och så övar vi hemma. Var fjärde vecka har vi ensemblespel och konsert på celloskolan, som heter Linnétråket. Då är vi en massa kompisar som spelar ihop, och det svänger! Konserter är skojiga – att spela så andra lyssnar. Ibland tar jag med mig cellon till mitt dagis och spelar låtar som alla kan sjunga till. Ofta tar jag med den på födelsedagskalas också. Jag tycker bäst om de svängiga låtarna. Som *Mums!*. Fast jag ska skriva en ännu bättre låt, tror jag.

Hej då från

Aston Adler Sandblad

